

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
เทศบาลเมืองพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
เทศบาลเมืองพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF
PHAYAO MUNICIPALITY

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษากาฐวะผู้นำทางวิชาการของผู้นบริหารโรงเรียนในสังกัด

เทศบาลเมืองพะเยา

ของ สมเดช ไส่ลีน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตีมา วรรณศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองพะเยา
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	สมเดช ไส่ลิน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2564
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสกา อำนวยรัตน์
คำสำคัญ:	ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารโรงเรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูผู้สอน และผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยาจำนวน 168 คน โดยใช้ตารางเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกนและสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเอฟ (F - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe') ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูในภาพรวมที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Title: THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF PHAYAO MUNICIPALITY

Author: Somdech Saisin, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2021

Advisor: Assistant Professor Sopa Umnuayrat

Keywords: Academic leadership, School administrators

ABSTRACT

the objectives of this research were 1) to study the teachers' opinions on academic leadership of school administrators under the office Phayao Municipality 2) to compare the teachers' opinions on academic leadership of school administrators. under the office Phayao Municipality, classified by gender and work experience. The sample group used in this research consisted of 168 people who were teachers. and administrators in schools under the office Phayao Municipality using a comparative table of Craigie and Morgan samples and stratified proportional sampling. The instrument used in this research was a 5-level estimation scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, F-test, One-Way analysis of variance. (One – Way ANOVA). The results of the research were as follows: 1) The opinions of teachers under the office Phayao Municipality overall, the academic leadership of school administrators was at a high level. 2) The comparison effect of teachers on academic leadership of school administrators under the office Phayao Municipality classified by gender overall and by aspect was not different. 3) Comparative effects of teachers on academic leadership of school administrators under the office Phayao Municipality classified by work experience overall and each aspect is not different

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้เกี่ยวข้องหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อำนวยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ขอบกพร่องจนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อำนวยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำพร้อมทั้งตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ นายศรัณย์กร พิศร รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจนให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร พนักงานครูเทศบาลเมืองพะเยา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและกรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน วิทยาลัยการศึกษาและมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาทหาความรู้ทั้งปวงและให้คำแนะนำระหว่างการศึกษาตลอดมา เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ที่ได้ให้การสนับสนุนและเป็นพลังใจในยามที่เหนื่อยล้าและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน จนให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ท้ายนี้ผู้ศึกษาขออ้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้ศึกษาค้นคว้าให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณประโยชน์อันใดที่ผู้ศึกษาได้กระทำ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และคณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านเทอญ

สมเดช ไสสิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิชาการ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51

การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนก 8 ด้าน	56
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	66
บทที่ 5 บทสรุป	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องวิจัย	86
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	87
ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ	90
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย (Try Out)	98
ภาคผนวก จ ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)	99
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย	102
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	103
ประวัติผู้วิจัย	110

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	49
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามเพศ	55
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	55
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดของบุคลากรทางการศึกษาโดยรวม และด้านที่ส่งผลต่อความคิดเห็น.....	56
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการนิเทศการสอน	57
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	58
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการพัฒนาหลักสูตร	59
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการบริหารจัดการ.....	60
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการวางแผนกลยุทธ์	61
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	62
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี	64
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการวัดประเมินผล	65

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด จำแนกตามเพศ66

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ67

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกประสบการณ์ทำงาน .68

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน..... 70

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาไทยในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาตามบริบทของการจัดการศึกษาอันเป็นไปตามแผนการศึกษาของชาติ คือ พัฒนาคคน พัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคม ในหลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน มีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นด้านอาชีวศึกษามากขึ้น และการมุ่งเน้นให้มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับปริญญาตรีเพื่อเน้นการมีงานทำโดยอาศัยปัจจัยหลักในองค์กรหลักจากภายนอกหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบราชการ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านคุณธรรมจริยธรรมซึ่งส่งผลให้จัดระบบบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการรูปแบบใหม่ โดยบูรณาการองค์กรหลักของกระทรวงทั้ง 5 องค์กรหลัก โดยให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด กระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคไปยังศึกษาธิการภาค 1-18 โดยแต่ละภาคจะประกอบไปด้วยกลุ่มจังหวัดในแต่ละจังหวัด มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นฝ่ายกำกับดูแลหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด เขตพื้นที่และสถานศึกษา ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจโดยให้มีการกำกับควบคุมดูแลกันอย่างเป็นระบบมากขึ้น (ประหยัด พิมพา, 2561, หน้า 1) ดังนั้นประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่มีสมรรถนะในทุกช่วงวัย สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์ จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 1)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่ยุคการปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามมาเป็นอย่างมาก แนวคิดในการจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนตาม ทั้งโครงสร้างของหน่วยงานที่จัดการศึกษาที่ต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้จัดการศึกษา เป็นการสนับสนุนส่งเสริม กำกับ ติดตามและควบคุมทิศทางในภาพรวม การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ได้ลงมือปฏิบัติ

มากกว่าการท่องจำจากตำรา และไม่เพียงเน้นพัฒนาทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เช่นดนตรี ศิลปะ กีฬา รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กันไปด้วย ให้เป็นทั้ง “คนดี และคนเก่ง” และคำนึงถึงความต้องการจำเป็นที่แตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อเพิ่มโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้มากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา และบรรลุจุดหมายขององค์การ ทั้งยังเป็นผู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรอย่างมาก ทั้งในแง่ของการสร้างพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำและมีพฤติกรรมที่ถือได้ว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โน้มน้าวให้ผู้ตามมีความเต็มใจและมีความกระตือรือร้นในการร่วมปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา สถานศึกษาจนบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ต้องอาศัยบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ต้องอาศัยความทุ่มเทพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องอาศัยเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย ต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอต่อคุณภาพ ต้องอาศัยความมีวิสัยทัศน์เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร จัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีและหลักการคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทิศทางการพัฒนาที่ถูกต้องอันเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร (ศราวุธ กางสำโรง, 2559, หน้า 4)

ทั้งนี้ตามแนวทางการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาแนวใหม่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีการประเมินเพื่อพัฒนาตนในฐานะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา มีการพัฒนาครู พัฒนาผู้เรียน เพื่อยกคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจในเรื่องการประเมินสมรรถนะของการบริหารสถานศึกษา ทั้งรู้จักตัวชี้วัดสมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ และตัวชี้วัดสมรรถนะการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ประเมินโดยผู้บริหารเอง และผู้บริหารสถานศึกษาเองยังสามารถนำผลการประเมินที่ได้ไปสะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในสายวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามบริบทและภูมิสังคมของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า ข) ซึ่งสอดคล้องจากสรุปผลการทดสอบ O-NET รวมเฉลี่ยทุกวิชา ชั้น ป.6 แยกตามสังกัดของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา

ซึ่งมีการประเมินสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดการบริหารโรงเรียนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยาในทุก ๆ ปี สำหรับผู้บริหารโรงเรียนภายในสังกัดให้มีสมรรถนะการบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด และให้ได้รับการพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่อไป ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา, 2562)

นอกจากนี้จากรายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 ของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพะเยา พบว่า โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา มีผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย O-net ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับค่าเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา (ร้อยละ 3) คะแนนเฉลี่ย 5 วิชา จาก 6 สถานศึกษามีเพียง 5 สถานศึกษาเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 44.49 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา, 2562) ซึ่งมีเกณฑ์อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการในการแก้ปัญหาและสร้างความไว้วางใจ ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเยี่ยมนำไปสู่การบริหารโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการจะเป็นกลไกสำคัญยิ่ง และมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา คุณภาพและประสิทธิผลการศึกษามักขึ้นอยู่กับผู้นำเสมอ การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะบริหารให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องมีการเสริมพลังให้ผู้บริหารได้มีโอกาสฝึกและใช้ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำซึ่งจะต้องใช้รูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมและมีสมรรถนะในการบริหารงาน เพราะการใช้เพียงอำนาจตามกฎหมายที่ตนเองสั่งการให้ครูทำงานโดยปราศจากการเข้าใจถึงจิตใจ สถานการณ์ และปัจจัยแห่งการจูงใจต่าง ๆ ย่อมส่งผลให้ครูเกิดทัศนคติที่เป็นลบต่อผู้บริหารและต่อองค์กรทำให้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มศักยภาพ ส่งผลให้การทำงานขาดการเชื่อมโยง การทำงานจะติดขัดและไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ครูจะทำงานเพื่อเอาตัวรอดหรือทำงานตามคำสั่งเท่านั้น พลังสร้างสรรค์ที่จะส่งผลดีต่อองค์กรไม่บังเกิดขึ้น ดังผลปรากฏเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ย่อมแสดงให้เห็นถึงผลของการปฏิบัติงานหน้าที่ของครู และผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถจูงใจข้าราชการครูให้ร่วมแรงร่วมใจทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น สิ่งที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูสมบูรณ์ และสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ในที่สุดก็คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง คำว่า ภาวะผู้นำ มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับ เพราะภาวะผู้นำก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็น

ได้ชัดเจน โดยเฉพาะในภาวะวิกฤตของการศึกษาไทยที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ต้องการภาวะผู้นำที่เข้มแข็งมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหา และสร้างความมั่นใจที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร และทำให้การศึกษาไทยก้าวหน้าไปในทางที่ดีขึ้น (นิรุฒ มีพันธ์, 2559, หน้า 3)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหาร การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จะอยู่ในระดับใด
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน จะมีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 6 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 168 คน (กองการศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา, 2563, หน้า 3)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาจากองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ตามกรอบแนวคิดของ นวพร แก้ววิชัย (2563, หน้า 31-33) ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านการนิเทศ
- 2.2 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2.4 ด้านการบริหารจัดการ
- 2.5 ด้านการวางแผนกลยุทธ์
- 2.6 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ
- 2.7 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี
- 2.8 ด้านการวัดและประเมินผล

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศ และประสบการณ์การทำงาน

3.1.1 เพศ

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) ระหว่าง 5-10 ปี
- 3) ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านการนิเทศ
- 3.2.2 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน
- 3.2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.2.4 ด้านการบริหารจัดการ

3.2.5 ด้านการวางแผนกลยุทธ์

3.2.6 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

3.2.7 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี

3.2.8 ด้านการวัดและประเมินผล

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 6 แห่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ภาวะผู้นำทางวิชาการ** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยความร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนจนส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีองค์ประกอบ 8 ด้าน ดังนี้

1.1 **ด้านการนิเทศการสอน** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการเป็นผู้วางแผน ผู้แนะนำช่วยเหลือ ผู้พัฒนา โดยอาศัยหลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและมีการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศให้เหมาะสม เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการสอนของครูในโรงเรียน มีการส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศ และนำผลการนิเทศ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

1.2 **ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีการจัดทำแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ จัดทำคู่มือนักเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน และส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เหมาะสม

1.3 **ด้านการพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้มี

องค์ประกอบที่ครบถ้วน โดยหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้นวัตกรรม เทคโนโลยี และการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหลักสูตร และบริบทของชุมชน สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจ และความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

1.4 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานในโรงเรียนด้านการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การมอบหมายงาน การควบคุม การตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ โดยบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนได้อย่างเกิดประโยชน์ คุ่มค่า และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

1.5 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตตามบริบทที่เป็นจริงของโรงเรียนและสอดคล้องกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม โดยมีลำดับขั้นตอนในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ และกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา

1.6 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และส่งผลต่อการดำเนินงานของบุคลากร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในสถานศึกษาของตน มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานวิชาการ มีกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมการเรียนรู้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร เป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอย่าง มีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

1.7 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้างพัฒนาและจัดหาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอเพื่อให้ ได้เลือกใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล มีการผลิตจัดหาและพัฒนาอย่างมีขั้นตอน ตั้งแต่การสำรวจวิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริมการผลิตสื่อ

การจัดหาสื่อเทคโนโลยี ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ และมีการประเมินคุณภาพสื่อเพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า

1.8 ด้านการวัดประเมินผล หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผล เป็นผู้อำนวยการความสะดวกรวดเร็ว โดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล ส่งเสริมครูให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล การจัดทำตารางสอบและระเบียบในการสอบ มีการประเมินผลการสอบเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป

2. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการของโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยา

3. **ครูผู้สอน** หมายถึง บุคคลากรวิชาชีพที่เป็นพนักงานครูเทศบาล ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยา

4. **เพศ** หมายถึง หน้าที่ของหญิงและชายตามเพศกำเนิดของครูในโรงเรียนเทศบาลเมืองพะเยา

5. **ประสบการณ์ในการทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนของครูผู้สอนนับตั้งแต่วันบรรจุเป็นพนักงานครูเทศบาล หรือวันที่เริ่มปฏิบัติงานในสถานศึกษาถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 3 ช่วง คือ น้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

6. **โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา** หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล), โรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำตาดรุณเวทย์), โรงเรียนเทศบาล 3 (เหล่าอึ้งราษฎร์บำรุง), โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล), โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) และโรงเรียนเทศบาล 6 (ครูบาอินไตรัฐประชาอุทิศ)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์ในด้านวิชาการ

1.1 ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

1.2. ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

2. ประโยชน์ในด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดแนวทางพัฒนาส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการและส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารสังกัดอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการและส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบเขตที่จะเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา
 - 1.2 การบริหารจัดการเรียนการสอน
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
 - 2.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ
3. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิชาการ
 - 3.1 ความหมายของภาวะผู้นำวิชาการ
 - 3.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำวิชาการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

1. ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา
 - 1.1 โรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชาชนกุล)

โรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชาชนกุล) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2453 ที่ตั้งเดิมอยู่ที่ข้างร้านแสงไทยมอเตอร์(ปัจจุบันผู้เช่าทำอาคารพาณิชย์) ต่อมาเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2473 ย้ายมาตั้งในที่ดินของราชพัสดุ (ที่ปัจจุบัน) สร้างอาคารเรียนตามแบบแปลนของ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 1 ถนนท่ากว๊าน ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ทั้งหมด 3 ไร่ 2 งาน

1.2 โรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำ่าตรุณเวทย์)

โรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำ่าตรุณเวทย์) เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา สร้างขึ้นเมื่อ 10 เมษายน พ.ศ. 2466 เดิมอยู่ที่วัดภูมินทร์ เรียกชื่อว่า โรงเรียนประชาตำ่าบลแม่ตำ่า นายอำเภอเป็นผู้จัดตั้ง ดำรงโรงเรียนด้วยทางราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ใช้เงินอุดหนุนจัดการสอนตั้งแต่ชั้นมูลถึงชั้นประถมบริบูรณ์ ต่อมาทางราชการได้ซื้อที่ดิน ที่ตั้งอยู่ปัจจุบัน 8 ไร่ - งาน 28 ตารางวา

ตั้งอยู่เลขที่ 258 ถนนพหลโยธิน ตำ่าบลแม่ตำ่า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

1.3 โรงเรียนเทศบาล 3 (หลายอิงราษฎร์บำรุง)

โรงเรียนเทศบาล 3 (หลายอิงราษฎร์บำรุง) ประกอบด้วยอาคารเรียน 5 หลัง คือ อาคาร 4 ชั้น 1 หลัง อาคาร 3 ชั้น 1 หลัง อาคารไม้ 2 ชั้น 1 หลัง อาคารไม้ 1 ชั้น 1 หลัง อาคารเรียนพิเศษ 1 หลัง เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2485 และตั้งชื่อโรงเรียนว่าเดิมชื่อ โรงเรียนบ้านหลายอิง ปัจจุบันตั้งชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนเทศบาล 3 (หลายอิงราษฎร์บำรุง) สังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

สถานที่ตั้ง อยู่เลขที่ 1/5 ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ ตำ่าบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56000 มีเนื้อที่ทั้งหมด 32 ไร่ 2 งาน

1.4 โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล)

โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล) เริ่มก่อตั้งวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2498 รับนักเรียนในเขตชุมชนจากโรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำ่าตรุณเวทย์) ใช้ศาลาวัดภูมินทร์เป็นสถานที่เรียน

ที่ตั้งโรงเรียน เลขที่ 214 ถนน แม่ตำ่าสายใน ตำ่าบลแม่ตำ่า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

1.5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์)

โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) ชื่อเดิม โรงเรียนบ้านแท่นดอกไม้ เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อวันศุกร์ที่ 18 กันยายน พ.ศ.2498

อาณาเขตของโรงเรียนมีเนื้อที่ ประมาณ 8 ไร่ 2 งาน

ที่ตั้งโรงเรียน ถนนพหลโยธิน ตำ่าบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

1.6 โรงเรียนเทศบาล 6 (ครูบาอินไตรัฐประชาอุทิศ)

การตั้งโรงเรียนนี้ มีนายบุญดี สุทธรักดิ์ นายกเทศมนตรี, นายบุญฤทธิ์ บุญเรือง ปลัดเทศบาล, นายสงวน วงศ์เมือง เทศมนตรี, นายพนม ไชยมงคล เทศมนตรี, นายจำลอง บุญศิริ หัวหน้าหมวดการศึกษา ได้ติดต่อขอที่ดินจากราษฎร ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน ได้เนื้อที่ประมาณ 17 ไร่ มอบให้แก่เทศบาลเมืองพะเยา จัดตั้งเป็นโรงเรียน

โดยเริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2512 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2512 ที่ตั้งโรงเรียน ถนนประตูกอง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

2. การบริหารจัดการเรียนการสอน

2.1 โรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล)

มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 โรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำครุณเวทย์)

มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.3 โรงเรียนเทศบาล 3 (หลายอิงราษฎร์บำรุง)

มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.4 โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล)

มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6

2.5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปลัมภ์)

มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6

2.6 โรงเรียนเทศบาล 6 (ครูบาอินไตรัฐประชาอุทิศ)

มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ผู้นำ เป็นบุคคลที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้มีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจและมีบทบาทในการชี้นำสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามภารกิจต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ดังนั้น ผู้นำที่มีภาวะผู้นำโดดเด่นและมีศักยภาพส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มสมาชิกและปฏิบัติการกิจบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1. ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ หรือความเป็นผู้นำ (Leadership) มีนักวิชาการหรือนักวิจัยหลายท่านได้ให้คำนิยามหรือทัศนะเกี่ยวกับความหมายของภาวะผู้นำไว้ ดังนี้

วิจารณ์ พานิชย์ (2555, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่าภาวะผู้นำที่ต้องการ คือ ผู้นำและความรับผิดชอบแบบกระจายบทบาท (Distributed Leadership and Responsibility) และความรับผิดชอบมี 3 ระดับ คือ 1) รับผิดชอบตนเอง 2) รับผิดชอบการทำงานและประสานสอดคล้องกันของทีม และ 3) ความร่วมมือกันของทีมเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ร่วมกัน

กิติศักดิ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่าเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัชฎาสกร อัครจันทร์ (2560, หน้า 43) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่าหมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่นโดยได้รับการยอมรับและยกย่อง

บงกช วิจบ (2560, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้นำได้ใช้ศักยภาพของตนที่มีอย่างเต็มที่ในการสร้างวิสัยทัศน์ และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้หลุดพ้นไปจากกรอบแนวคิดแบบเดิม ๆ รวมถึงการแสวงหาวิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยสนับสนุนและกระตุ้นจิตใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กา เตือนใจ สุนุกุล (2562, หน้า 22) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรม ความสามารถหรือกระบวนการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในกลุ่ม หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ที่ก่อให้เกิดกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่วางไว้โดยใช้การสนับสนุน ชักชวน กระตุ้นจิตใจให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยความกระตือรือร้น และยินดีที่จะให้ความร่วมมือปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Adams (2003 อ้างอิงใน พรสุดา แก้วสุวรรณ, 2563, หน้า 22) กล่าวว่า ผู้นำคือ กระบวนการใช้อิทธิพลของผู้นำกับผู้ตาม เพื่อนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลบรรลุเป้าหมายขององค์การโดยมีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้ทันกับสิ่งแวดล้อม

Raelin (2003 อ้างอิงใน พรสุดา แก้วสุวรรณ, 2563, หน้า 22) ได้ให้คำจำกัดความของภาวะผู้นำ คือ ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำหนดภารกิจหรือทิศทางการปฏิบัติงานเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดกิจกรรมหรือพัฒนาเปลี่ยนแปลงโดยสังคมต้องเข้ามารับรู้ในการดำเนินงาน

Dubrin (2003 อ้างอิงใน พรสุดา แก้วสุวรรณ, 2563, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะสร้างความเชื่อมั่น และให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

พรสุดา แก้วสุวรรณ (2563, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำเป็นศิลปะหรือกระบวนการที่ผู้มีอิทธิพลต่อผู้ตามในการที่จะทำให้ผู้ตามมีความเต็มใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

สุรศักดิ์ เล็กวงษ์ (2563, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่าภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้ศักยภาพของตนที่มีอย่างเต็มที่ในการสร้างวิสัยทัศน์ และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้

หลุดพ้นไปจากกรอบแนวคิด รวมถึงการแสวงหาวิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยสนับสนุนและกระตุ้นจิตใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมหรือบทบาท กระบวนการที่แสดงออกในการบังคับบัญชาในการใช้กลยุทธ์ทางการเป็นผู้นำ การบริหาร การใช้อำนาจ การกระตุ้นจิตใจ การชักชวน และการโน้มน้าวผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความพึงพอใจ ในการร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ พร้อมใจ ให้กระทำกิจกรรมด้านวิชาการ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามเป้าหมายขององค์กร และสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตลอด ทั้งการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดหมาย ของหลักสูตร อันจะส่งผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการขององค์กรให้ประสบผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ ไว้ดังนี้

สุรศักดิ์ ปักกระโถ (2560, หน้า 17) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีส่วนสำคัญในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จเพราะภาวะผู้นำมีความสำคัญยิ่ง ต่อผู้บริหารทุกคน เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบให้สำเร็จผล ตามเป้าหมาย

พัฒน์วงศ์ ดอกไม้ (2560, หน้า 12) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญเพราะเป็นปัจจัยหรือส่วนประกอบที่สำคัญในการบริหารองค์การ สามารถ ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามและสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการตัดสินใจ ที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่าง ๆ ภายในองค์การเพื่อการบริหารเปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์การ ให้มีความเจริญก้าวหน้าสำเร็จตามเป้าหมาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

จีราวัฒน์ สว่างกลับ (2561, หน้า 13) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า การมีภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญในการเป็นผู้บริหารซึ่งผู้บริหารต้องมีความสามารถที่หลากหลาย ด้าน ถ้าผู้บริหารขาดคุณสมบัติต่าง ๆ อาจมีผลกระทบต่อองค์กรนั้น ๆ ค่อนข้างมาก ดังนั้นการเป็น ผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงต้องสามารถแสดงพฤติกรรมในการนำและความมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานใน ทุกสถานการณ์ และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ภายในหน่วยงานหรือกลุ่ม ที่ ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ตามซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

เด็อนใจ สุนกุล (2562, หน้า 24-25) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่าการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้นำสถานศึกษาที่ดีต้องมีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการบริหารงาน สร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อนำองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าได้โดยไม่มีปัญหา บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สุรศักดิ์ เล็กวงษ์ (2563, หน้า 14) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญในการบริหารของผู้บริหารการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์กร ยุคของการแข่งขันจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีคุณลักษณะ ความสามารถริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง พัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเองเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารในการพัฒนาบริหารจัดการองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ เพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนนั้นสามารถสร้างวิสัยทัศน์ และขับเคลื่อนสถานศึกษา จนนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ของโรงเรียนได้เป็นแนวทางการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมาย ผู้นำต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการชักชวน โน้มน้าวบุคลากรในองค์กรให้คล้อยตาม เพื่อร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงาน ผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติของผู้มีความริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพัฒนาบุคลากร พัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กรให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership Theory) คือ การอธิบายถึงลักษณะความเป็นผู้นำเพื่อที่จะทำนายและควบคุมความมีประสิทธิภาพของผู้นำ กระบวนทัศน์ในการศึกษาภาวะผู้นำมีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ ในระยะแรกให้ความสำคัญกับการศึกษา คุณลักษณะผู้นำ ระยะต่อมาสนใจพฤติกรรมผู้นำ และผู้นำตามสถานการณ์ ปัจจุบันกระบวนทัศน์ในการศึกษาภาวะผู้นำได้เปลี่ยนแปลงไปโดยมีการผสมผสานแนวคิดเดิม เกิดเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) หรือทฤษฎีภาวะผู้นำแบบบูรณาการ (Integrative Leadership Theory) ดังนั้นการแบ่งทฤษฎีภาวะผู้นำตามวิวัฒนาการจึงสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้ ลูซีเออร์ และ เอชัวร์ (Lussier and Achua, 2001 p. 16-17)

3.1 ทฤษฎีภาวะผู้นำด้านคุณลักษณะ (Trait Leadership Theory)

ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1930-1940 เป็นระยะเริ่มแรกของการศึกษาที่มีความเชื่อว่า ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งตรวจสอบ

หาคุณลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม หรือระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิภาพกับไม่มีประสิทธิภาพในตัวแปรทั้งกายภาพและจิตวิทยา โดยเชื่อว่า ลักษณะพิเศษบางอย่างที่ปรากฏในตัวผู้นำ ซึ่งมีผลทำให้ผู้นำมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้ตาม หรือทำให้ผู้นำแต่ละคน มีประสิทธิภาพแตกต่างกันไป ซึ่งมีผลทำให้ผู้นำได้แนวทางศึกษาจากทฤษฎีมหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ (Great Man Theory) ในสมัยกรีกและโรมันโบราณ ซึ่งถือว่าผู้นำเป็นมาแต่กำเนิดสร้างกันไม่ได้ ดังนั้น ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะเป็นผู้ที่มีความสามารถเหนือคนธรรมดา (Extra - Ordinary Abilities) จากการศึกษาบางวิจัยที่รวบรวมได้ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1930 - 1940 ได้แสดงให้เห็นว่า ลักษณะเฉพาะและบุคลิกภาพส่วนตัวบางประการของผู้นำ เช่น ลักษณะทางกาย ทัศนะทางสังคม และความสามารถทางสติปัญญา เป็นคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลบรรลุ ถึงความเป็นผู้นำและเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2555, หน้า 24)

3.2 ทฤษฎีผู้นำด้านพฤติกรรม (Behavioral Leadership Theory)

ประมาณในปี ค.ศ. 1940 นักวิจัยส่วนมากได้เปลี่ยนกระบวนทัศน์จากทฤษฎี ภาวะผู้นำด้านคุณลักษณะมาเป็นการมุ่งไปที่พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้นำ โดยนักวิจัย พยายามวิเคราะห์ความแตกต่างในพฤติกรรมของผู้นำที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ หรืออีกอย่างหนึ่ง คือ มุ่งเน้นพฤติกรรมของผู้นำในการบริหารงาน (Lussier and Achua, 2001 p. 16) เป็นการมุ่งศึกษาความสนใจในพฤติกรรมของผู้นำโดยมุ่งไปที่การทำหน้าที่ของผู้นำซึ่งการจะ เข้าใจอิทธิพลของผู้นำจะต้องพิจารณาที่แบบแผนของพฤติกรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะและเป็น แบบฉบับซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คงที่ของผู้นำที่ใช้ปฏิสัมพันธ์รวมงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา

3.3 ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Situation Leadership Theory)

ทั้งทฤษฎีคุณลักษณะและทฤษฎีพฤติกรรมที่มีภาวะนำ ได้พยายามค้นหา รูปแบบความเป็นผู้นำที่ดีที่สุด สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เป็นทฤษฎีสากล (Universal Theory) ปรากฏว่าไม่มีรูปแบบภาวะผู้นำใดที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์ กระบวนทัศน์ทางภาวะผู้นำ จึงเปลี่ยนเป็นการศึกษาแบบของผู้นำที่ขึ้นอยู่กับผู้ตามและสถานการณ์ หรือหมายถึงว่า คุณลักษณะหรือพฤติกรรมแบบใดจะเป็นผลสำเร็จของความเป็นผู้นำในสถานการณ์ที่ต่างกัน ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์จึงเน้นที่ความสำคัญองค์ประกอบของสถานการณ์ ได้แก่ ลักษณะของงานสภาพแวดล้อมภายนอก และลักษณะนิสัยของผู้ตาม เป็นต้น องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของผู้นำที่มีต่อสถานการณ์นั้น ๆ ผู้นำ จะต้องปรับเปลี่ยนแบบของผู้นำให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น (Lussier and Achua, 2001, p. 17)

3.4 ทฤษฎีผู้นำด้านบูรณาการ (Integrative Leadership Theory)

ในช่วงกลางปี ค.ศ. 1970 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำ เป็นแบบบูรณาการโดยทฤษฎีนี้ได้เชื่อมโยงทั้งทฤษฎีคุณลักษณะ ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำ และทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จและความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นำและผู้ตาม ผู้วิจัยพยายามที่จะอธิบายว่าทำไมผู้ตามบางคนจึงเต็มใจทำงานอย่างหนัก และพยายามอุทิศตัวเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม หรือวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือ ประสิทธิภาพ ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามอย่างไร ทฤษฎีจะทำให้วิเคราะห์พฤติกรรมและ คุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผลได้สะดวกยิ่งขึ้นว่า ทำไมพฤติกรรมอย่างเดียวกันของผู้นำ อาจมีผลแตกต่างกันต่อผู้ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ด้วย ทฤษฎีภาวะผู้นำที่สำคัญตาม กระบวนทัศน์นี้ได้แก่ ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงบารมี (Charismatic Leadership) ทฤษฎีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership) ทฤษฎีผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) ภาวะผู้นำแบบผู้ให้บริการ (Stewardship Leadership) และภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ (Servant Leadership) เป็นต้น (Lussier and Achua, 2001, p. 375–393)

จากแนวคิด ทฤษฎีภาวะผู้นำที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำมีการ เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์ ภาวะผู้นำจึงเป็นทฤษฎีที่มีความ เหมาะสมกับยุคของการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันสูง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้มี ภาวะผู้นำเพื่อสามารถบังคับบัญชา กระตุ้น ชักชวน หรือโน้มน้าวบุคคลากรในองค์กรให้เกิดการ ยอมรับและเกิดศรัทธาด้วยความยินดี ผู้นำจะต้องสามารถนำพาองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงและ สามารถปฏิบัติภารกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิชาการ

1. ความหมายภาวะผู้นำวิชาการ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ ดังนี้ สุพชาติ ชุ่มชื่น (2554, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของ ผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการนำกลุ่มให้กระทำการกิจกรรมทางวิชาการให้บังเกิดผลที่ดีต่อ การสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

โพเราะ พัตตาสิงห์ (2554, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของความเป็นผู้นำทาง วิชาการหมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้อิทธิพล กระบวนการให้ผู้ร่วมงานให้

ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนให้สำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

อำนาจ ทองโปร่ง (2555, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับภาวะคุณภาพของภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557, หน้า 25) ได้กล่าวถึงความหมายของ ภาวะผู้นำทาง วิชาการหมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจน เทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการโดยให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือ ปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สิริญาพร มุกดา (2558, หน้า 7) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการบริหารจัดการ และ 4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด (2558, หน้า 48) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทาง วิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทาง วิชาการเพื่อสามารถบริหารงานด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนางานวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียนที่เอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการคือผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็น ผู้นำในการบริหารงานวิชาการ สามารถนำและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูตลอดจนสนับสนุน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การจัดกิจกรรมเสริมวิชาการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

บุญพา พรหมณะ (2559, หน้า 50) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ผู้นำทางวิชาการ รู้จักวางแผนงานวิชาการ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาครูให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดูแลและ ส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนให้ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข จัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ บรรยากาศด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยครูจะต้องสร้าง บรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น รอยยิ้ม การยกย่อง ชมเชยการแสดงออกถึง การตระหนักในคุณค่าของความสำเร็ของนักเรียน การแสดงความเอาใจใส่ และการประกาศ

เกียรติคุณแก่นักเรียนที่ประสบความสำเร็จและนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่การจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญพา พรหมณะ (2559, หน้า 30) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการของผู้บริหารในสถานศึกษาในการชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าว จูงใจ ในการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของ โรงเรียน การพัฒนาการเรียน การสอน การส่งเสริมพัฒนาบุคลากร และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตาม วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

บาลกีส กาช่า (2560, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่า พฤติกรรม ความเป็นผู้นำของผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอน หรืองาน วิชาการของสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาส่งเสริมงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จโดยมีบทบาทครอบคลุมตามภารกิจ ได้แก่

1. การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจของโรงเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ
4. การนิเทศการศึกษา
5. การพัฒนาวิชาชีพ

ศราวุธ ทองอากาศ (2560, หน้า 4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีทั้งหมด 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
2. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. ด้านการประเมินผลการสอนของครู
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อที่จะสามารถบริหารงานด้านการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนางานวิชาการ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่เอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ ก็คือ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่ง ถือว่า เป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการสามารถนำและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน ของครู ตลอดจนสนับสนุนและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การจัดกิจกรรมเสริมวิชาการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เกตุสุตา กิ่งการจร (2560, หน้า 14 – 15) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่า พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับงานวิชาการของโรงเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ การจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และส่งเสริมบรรยากาศการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ตามการรับรู้ของครู

กมลชนก ชงทอง (2562, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่าพฤติกรรมและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้กลยุทธ์ ทางการเป็นผู้นำ และการบริหาร ที่สามารถนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมด้านวิชาการ ให้บรรลุเป้าหมายและสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนทั้งการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ

นวพร แก้ววิชัย (2562, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยการร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนจนส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกที่มุ่งพัฒนาสถานศึกษาใน 8 ด้าน คือ ด้านการนิเทศ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล

จากความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยการร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนจนส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำและการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีคุณภาพตามที่ต้องการ

นวพร แก้ววิชัย (2562, หน้า 30-49) ได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 ด้าน จากนักการศึกษา จำนวน 12 ท่าน ได้แก่ สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์ (2551, หน้า 5), รุ่งชัดดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 13), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 35), ศุภชาติ ชุ่มชื่น (2554, หน้า 4), ประเสริฐ นิยมแก้วและคณะ (2555, หน้า 180), ลิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556, หน้า 3), ลิริญาพร มุกดา (2558, หน้า 7), วินัย ป้อมคำ (2558, 213), สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558, หน้า 6), สกล คามบุศย์ และคณะ (2559, หน้า 258), ศราวุธ ทองอากาศ. (2560, หน้า 4) และอัศนีย์ สุกิจใจ (2560, หน้า 35) แสดงออกมาในรูปความถี่ (Theoretical Framework) (นวพร แก้ววิชัย, หน้า 33) ได้ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบโดยใช้ความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 30 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป สรุปได้องค์ประกอบ 8 ด้าน เพื่อนำไปศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 6) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 7) ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และ 8) ด้านการวัดประเมินผล โดยในแต่ละองค์ประกอบของความเป็นผู้นำทางวิชาการมีรายละเอียดที่ได้ศึกษามีดังนี้

2.1 ด้านการนิเทศการสอน

2.1.1 ความหมายของการนิเทศการสอน

โดยมีนักวิชาการหลายท่าน ได้บอกความหมายของการนิเทศ ดังต่อไปนี้

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2552, หน้า 10) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการสอน หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง ร่วมมือ ให้บริการและการปรับปรุงการสอนสอนให้ดีขึ้น ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับ

การศึกษา โดยตั้งอยู่บนหลักแห่งมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา

ธวัชพงษ์ ฐบุญญ (2552, หน้า 10) กล่าวถึงความหมาย งานด้านการนิเทศการสอน หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง ให้บริการและการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่าง ผู้นิเทศและครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยตั้งอยู่บนหลักของมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้เพื่อให้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 131) ได้กล่าวว่า การนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารกับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งต้องร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ทางสถานศึกษาคาดหวังไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารมีการแนะนำ ชี้แจง การบริการ การร่วมมือ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นบนพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ทำให้เกิดความร่วมมือเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 20) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน เป็นการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อครูจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามาริในด้านการสอน 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน 3) เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้แก่บุคลากร และ 4) เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน

2.1.3 หลักการนิเทศการสอน

อาดัม และดิกกี (Adams and Dickey, 1956 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 หน้า 21-25) ได้ให้หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอน ดังนี้

1) การนิเทศเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม ได้แก่ การนิเทศทำให้ครูได้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักวิธีสอนต่าง ๆ พัฒนาความรู้ทางวิชาการเฉพาะ ให้มีเทคนิควิธีสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทำให้มีความเชื่อมั่นในการสอน และมีประสบการณ์

ในการใช้สื่อการสอน พัฒนาทัศนคติและอุดมการณ์ในการทำงาน ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน พัฒนาประมวลรายวิชา โครงการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์แก่ ผู้เรียน ร่วมมือจัดทำสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็น และหาได้ในโรงเรียนและท้องถิ่นช่วยให้ ครูมีประสบการณ์การประเมินผล และเทคนิคการใช้ และเตรียมเครื่องมือประเมินผล ช่วยวางแผนและพัฒนาผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียน และปัญหาอื่น ๆ

2) การนิเทศมีความเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำ ของการศึกษา มากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่ง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูมี อิสระใช้ความสามารถของตนเอง พัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ ครูมีความคล่องตัวในการดำเนินงานต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และวางแผนการทำงาน ใช้อำนาจหน้าที่ควรเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มและหมู่คณะ ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อำนาจยอมเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีประชาธิปไตย ทุกคน มีโอกาสที่จะแสดงความสามารถ และความเป็นผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียน คีษานีเทศก์ ครู จะต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3) การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ได้แก่ การประชุมและปรึกษา ร่วมกัน ให้โอกาสครูได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง

4) การนิเทศยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นยอมรับและมีความนับถือซึ่งกันและกันจะทำให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือ มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันและสร้างสามัคคีในองค์กร

5) การนิเทศเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ คือ เมื่อครูมีขวัญและ กำลังใจที่ดีย่อมส่งผลในการทำงานให้ดีขึ้นไปด้วย ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับตัวครูที่ให้ กำลังใจแก่ผู้เรียน การดำเนินงานควรจะเป็นไปด้วยความสมัครใจ ตามความสามารถของแต่ละ บุคคล

6) การนิเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ งานนิเทศ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นการปรับปรุงการสอนของครู ช่วยในการ พัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการสอน

7) การนิเทศเป็นการประชาสัมพันธ์ ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่น ๆ ได้แก่ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับหน่วยงานอื่น

2.1.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการเรียนการสอน

ชาญชัย อาจिनสมาจาร (2552, หน้า 8-11) กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการสอน มีดังนี้

1) ผู้วางแผน (planner) ภายในการดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดบทบาทหนึ่งของการนิเทศการเรียนการสอน การวางแผนเป็นการกำหนดล่วงหน้าในสิ่งที่จะทำ จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นล่วงหน้าสำหรับผู้นิเทศ เพื่อว่าเขาจะได้ช่วยเหลือครูให้มีความกระฉับกระเฉง

2) ผู้จัดระเบียบองค์การ (organizer) ความสามารถในการจัดระเบียบองค์การเป็นบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญ หากผู้นิเทศการเรียนการสอนต้องการประสบความสำเร็จไม่ว่าหน้าที่ของผู้นิเทศจะเกี่ยวข้องกับการจัดทำตารางสอน หรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร รวมทั้งหนังสือเรียนความสามารถในการจัดระเบียบองค์การเป็นสิ่งจำเป็นการเชื่อมคนกับทรัพยากรที่จำเป็นเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน

3) ผู้นำ (leader) เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ผู้นิเทศการเรียนการสอนต้องสามารถสร้างอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้อื่น เช่น ผู้นิเทศต้องสามารถชักชวนครูให้ปรับแผนบทเรียนของเขาหรือเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน เพื่อให้สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นอกจากนี้การชักชวนให้ครูได้ใช้หลักสูตร โปรแกรมการสอน นวัตกรรมเทคโนโลยีหรือรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ ก็เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทของผู้นิเทศ ดังนั้น ความสามารถในการนำผู้อื่นจึงเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นิเทศ

4) ผู้ช่วยเหลือ (helper) ผู้นิเทศมีหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้อื่น จุดมุ่งหมายเบื้องต้นสำหรับผู้นิเทศ ก็คือช่วยครูพัฒนาและปรับปรุงทักษะการสอนของเขา ในขณะที่ผู้นิเทศทำงานในด้านต่าง ๆ กับครูที่มีความต้องการและมีระดับความสามารถทางวิชาชีพแตกต่างกัน มันจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้นิเทศต้องทำหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยเหลือ บทบาทของผู้ช่วยเหลือจึงมีตั้งแต่การให้ความช่วยเหลือทางนิเทศ โดยการรับฟังครู ในขณะที่ครูพิจารณาถึงลำดับการสอนของตน

5) ผู้ประเมิน (evaluator) ในการประเมินนอกจากจะเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอน

6) ผู้จูงใจ (motivator) การจูงใจ คือ การส่งเสริมสนับสนุนความต้องการของบุคลากรในการทำบางสิ่งบางอย่าง เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้นิเทศในการทำงานกับครู เพื่อก่อให้เกิดความต้องการ การปรับปรุงที่เกิดขึ้นภายในตัวครูผู้นิเทศต้องใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม

ที่จะจูงใจครูให้ปรับปรุงการสอนของเขา ไม่ว่าจะเป็นการ ตั้งจุดมุ่งหมาย การให้ปัจจัยป้อนเข้า หรือการให้รูปแบบ ความสามารถในการจูงใจครู จึงเป็นความสำคัญของความสามารถของ ผู้นิเทศในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุง

7) สื่อความหมาย (communicator) ความสามารถในการถ่ายโอนข้อมูล ข่าวสาร แนวคิด หรือความรู้สึกภายในโรงเรียน เป็นบทบาทสำคัญของการนิเทศ ผู้นิเทศต้อง เป็นผู้สื่อความหมายที่ดีและสามารถที่จะทำงานกับผู้อื่นให้มีประสิทธิผลขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อความหมายของเขา มันจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้นิเทศ ต้องเป็นผู้สื่อความหมายได้ชัดเจนและ สมบูรณ์ เมื่อเขาถ่ายทอดความคิดและข่าวสารให้ครูและบุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียน

8) ผู้ตัดสินใจ (decision maker) ผู้นิเทศการสอนต้องพัฒนาทักษะและความ มั่นใจในการตัดสินใจ เขาจะต้องตัดสินใจในเรื่องโปรแกรม วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ตัวนักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกในโรงเรียน กระบวนการนิเทศต้องอาศัย การตัดสินใจอย่างต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกับการทำงานของครู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารอื่น ๆ ในการกำหนดสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน ที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการแยกแยะคุณภาพ การสอนในชั้นเรียน อาจขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นิเทศในการตัดสินใจที่ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศการสอน หมายถึง บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้วางแผน ผู้แนะนำช่วยเหลือ ผู้พัฒนา โดยอาศัยหลักการนิเทศ แบบกัลยาณมิตรและมีการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนในการนิเทศให้เหมาะสมกับยุคการศึกษา 4.0 เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนา คุณภาพสอนของครูในสถานศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศ และนำผลการนิเทศ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

8.1) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอนถือว่าเป็นหัวใจของงานวิชาการและ เป็นกระบวนการ ที่สำคัญของการพัฒนาหลักสูตรเพราะเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง

8.2) ความหมายด้านการจัดการเรียนการสอน

สายใจ ประยูรสุข (2551, หน้า 63) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือ การจัดกิจกรรม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน โดยครูเป็น บุคคลสำคัญที่จะแนะแนวทางและส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ การฝึก นักเรียนให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและ สิ่งแวดล้อม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้

ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมได้อย่างสมบูรณ์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 53) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดกิจกรรม ในการเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น รวมทั้งความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการให้กำลังใจ ให้ความรักและความเอาใจใส่ด้วย

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 2) กล่าวว่า การเรียนการสอน คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

2.2 ขอบข่ายการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน

รุจิรั ภูสาระ (2551, หน้า 61-62) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้อุหรือที่เรียกว่า การปฏิรูป การเรียนรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ดูแล เป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยเองรู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ การจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ จึงน่าจะมีหลักการและแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

2.2.1 เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง

2.2.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดอย่างเป็นอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี

2.2.3 นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลาย ๆ แหล่ง และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน

2.2.4 เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี

2.2.5 เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ

2.2.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายเพียงคำตอบเดียว

2.2.7 ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่

2.2.8 ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนด้วยวิธีที่

หลากหลาย ทั้งกระบวนการคิดการวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีการจัดทำแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียนการจัดครูเข้าสอนการสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ จัดทำคู่มือนักเรียนการปรับปรุงการเรียนการสอน และส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เหมาะสมกับยุคการศึกษา 4.0

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.1 องค์ประกอบของหลักสูตร

นิตยา เปลื้องนุช (2551, หน้า 8-10) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรจะต้องมีความมุ่งหมายเป็นอันดับแรกและต้องชัดเจนทั้งความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ

องค์ประกอบที่ 2 คือ โครงสร้างหลักสูตร เป็นส่วนที่กล่าวถึงว่า หลักสูตรจะมีการแบ่งระบบการศึกษาอย่างไร เช่น แบ่งเป็นภาคเรียนเป็น semester หรือ จะใช้เวลานานเท่าไร จึงจะจบหลักสูตร จะใช้วัสดุอย่างไร อาจจะเป็นแบบคะแนนรวมปลายปี ระบบหน่วยกิตหรืออื่น ๆ เหล่านี้คือโครงสร้างของสูตร

องค์ประกอบที่ 3 คือ เนื้อหาของหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร กล่าวคือ ต้องกำหนดว่าจะต้องจัดสอนเนื้อหาอย่างไร มากน้อยเท่าไร ลำดับก่อนหลังอย่างไร จึงจะเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

องค์ประกอบที่ 4 คือ วัสดุประกอบหลักสูตร หลักสูตรจะมีความมุ่งหมาย โครงสร้างหรือเนื้อหาอย่างไร จะต้องคำนึงถึงวัสดุประกอบหลักสูตรด้วย วัสดุกลุ่มแรก คือ “แบบเรียน” วัสดุที่สองคือ อุปกรณ์การสอน เป็นอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น คือ กระดานดำ และชอล์ก เครื่องมือวิทยาศาสตร์ เครื่องมือสำหรับฝึกงาน แผนที่ลูกโลก ห้องสมุดและหนังสืออ่านประกอบ วัสดุโสตทัศนอุปกรณ์ ซึ่งได้แก่ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เครื่องบันทึกเสียง รวมทั้งวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา (language laboratory) สิ่งที่กำลังกล่าวมานี้คือ teaching materials หรือวัสดุที่ใช้ประกอบหลักสูตร เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและสะดวกยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 คือ กระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรเริ่มด้วยวิธีสอน การจัดชั้นเรียน เทคนิคในการเรียนจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งการวัดผล

ประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่จำเป็นและสำคัญของหลักสูตร

3.2 หลักการในพัฒนาและการบริหารจัดการหลักสูตร

สายใจ ประยูรสุข (2551, หน้า 61) ได้สรุปการพัฒนาหลักสูตร ว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้น มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ โดยการสำรวจปัญหาความการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจัดสาระ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดเนื้อหาวิชา กำหนดแนว การจัดการเรียนรู้ กำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ โดยการวางแผนการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล โดยการประเมินผลการใช้หลักสูตรและ แก้ไขปรับปรุงหลักสูตร

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงหลักการที่สถานศึกษาควรดำเนินการบริหารจัดการ ไว้ว่า

3.2.1 การกระจายอำนาจ หมายถึง การปฏิบัติงานไปสู่ผู้ปฏิบัติงาน โดยโรงเรียนตั้งคณะทำงาน ทางวิชาการขึ้น ลักษณะของการจัด อาจแยกเป็นคณะทำงานวิชาการ ระดับชั้นเรียน หรือแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกหรือคณะทำงานในกลุ่มกำหนดบทบาทภาระงานอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ คณะทำงานวิชาการมีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินใจในงานที่ตนเองทำ ตั้งแต่การร่วมกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การดำเนินการ และการวัดและประเมินผล การปฏิบัติงานและการพัฒนาปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น โดยมีฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการซึ่งแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเข้ามาร่วมให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินงาน

3.2.2 การยึดมาตรฐานหรือสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการบริหารจัดการ เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงาน โดยการกำหนดมาตรฐานของงานวิชาการ ในด้านหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน สนับสนุนให้คณะครูในโรงเรียนปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานที่กำหนดขึ้น

3.2.2 การทำงานแบบมืออาชีพ โดยผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความสามารถในการทำงาน เช่น การส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการประชุม สัมมนาฝึกอบรมเพื่อเป็นการเพิ่มพูน

ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาต่อเพื่อ ความก้าวหน้าทางวิชาการ จัดให้ครูได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

3.2.4 การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา เช่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งหมายถึง ความรู้ ประสบการณ์ ที่สะสมและสืบทอดกันต่อมาของบุคคลในท้องถิ่น อาทิ การทอผ้า การทำน้ำสมุนไพร การปักผ้า แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ สถานที่สำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ สถานที่ประกอบการ หน่วยงาน องค์กร ในท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ เรื่องราวของชุมชนและสังคม

3.2.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม

3.2.6 กำหนดให้มีการประกันคุณภาพโดยมีกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ มีการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาและตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษา จัดให้มีการสำรวจตนเอง เพื่อค้นพบจุดเด่นและจุดด้อยที่ต้องพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติงานระดับโรงเรียน ระดับผู้ปฏิบัติงาน การนำแผนไปใช้ การจัดให้มีการประเมินตนเองตามสภาพจริงและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552 , หน้า 83) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาหลักสูตรแม่บทให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 29 อ้างถึงใน กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ, 2553) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนา และใช้หลักสูตรระดับสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นตัวแปรสำคัญในการกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้น หากผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตร และให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู และสามารถทำงานร่วมกับคณะครูในโรงเรียนได้ จะทำให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 35) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนา

หลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามา มีส่วน ร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากแนวคิด และทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน โดยหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้นวัตกรรม เทคโนโลยี และการใช้ภาษาให้ เหมาะสมกับหลักสูตรในยุคการศึกษา 4.0 และบริบทของชุมชน สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจ และความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4. ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางการบริหารโรงเรียน ในด้านพฤติกรรม การบริหาร นโยบาย การปฏิบัติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนการจัด ให้มีความสมดุลระหว่างการจัดการและทักษะทางวิชาการพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ กำหนดประสิทธิภาพของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการเป็นผู้มีบทบาทใน การริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นผู้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 35) กล่าวว่า การบริหารเป็นองค์ประกอบ หนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทผู้นำในการบริหาร จัดการ เพื่อผลสำเร็จงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการสั่งการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า การจัดการโรงเรียน คือ การ วางแผนปฏิบัติการ จัดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุน การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการบริหารการ เปลี่ยนแปลง และสร้างการมีส่วนร่วมตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารงานในสถานศึกษาทั้งในด้านวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การมอบหมายงาน การควบคุม การตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับยุค การศึกษา 4.0 โดยบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเกิดประโยชน์ คุ่มค่า และ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 35) กล่าวว่า การวางแผนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเพื่อที่จะทำให้มองเห็นภาพว่าขณะนี้เราอยู่จุดใด และต้องการจะพัฒนาไปในทิศทางใด เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ ได้แก่ การกำหนดแนวทาง และวิธีการปฏิบัติ การวางแผนและการคาดคะเน

วีรชาติ วิลาศรี (2550, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ผู้นำควรมีบทบาทหน้าที่ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้นำควรเป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างดียิ่ง เพื่อให้การวางแผนการปฏิบัติงานในองค์การเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน อันจะนำไปสู่การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เกิดความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายในองค์การ

มณูเชษฐ ะโนธรรม (2555, หน้า 1-6) กล่าวว่า การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กร โดยกำหนดสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการบรรลุ และกำหนดแนวทางในการบรรลุสภาพการณ์ที่กำหนดบนพื้นฐานข้อมูลที่รอบด้านอย่างเป็นระบบ การกำหนดแนวทางที่จะบรรลุสภาพการณ์ในอนาคตจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน คือจะต้องคำนึงถึงทั้งสภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดศักยภาพหรือขีดความสามารถขององค์กร และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม

กระบวนการการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning Processes) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision)
2. กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ (Mission)
3. กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goal)
4. กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy)
5. แนวทางการพัฒนา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางของสถานศึกษาในอนาคตตามบริบทที่เป็นจริงของสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาวะของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม โดยมีลำดับขั้นตอนในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ (Mission) กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goal) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy) และกำหนดแนว

ทางการพัฒนาหรือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษายุค 4.0

6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ความหมายและองค์ประกอบของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 35) กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทในการสรรค์สร้างบรรยากาศวิชาการ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ชฎาภาญจน์ เจริญชนม์ (2553, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง การสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนทั้งในด้านตัวครู นักเรียน และการเรียนการสอนรวมถึงมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน

ลัดดาวรรณ นิตดาเทพ (2557, หน้า 9-10) กล่าวถึง ความหมาย ของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่

1. การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการ และสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ (framing and communicating school goals) คือ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนนั้นจะต้องมีความชัดเจนโดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยให้ทีมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจะต้อง

2. การเอาใจใส่ดูแลครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด (maintaining high visibility) จะเป็นการช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ สร้างความผูกพันระหว่างผู้บริหารกับนักเรียนและกับครู ผู้บริหารอาจจะได้รับข้อมูลมากมายในด้านความต้องการของนักเรียนและครู ผู้บริหารจะมีโอกาสได้สื่อสารเป้าหมายระดับต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนและครูทราบ นอกจากนี้ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นจากครูและนักเรียน สร้างบรรยากาศให้เขาได้แสดงความคิดเห็นได้

3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (providing incentives for teachers) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู การสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ รวมทั้งการให้รางวัลและการให้การยอมรับการทำงานของครูนับเป็นบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งของผู้บริหารในการที่จะทำให้โครงสร้างของการทำงานดีขึ้น รางวัลที่ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู อาจารย์อาจไม่ใช่เงินเพียงอย่างเดียว หากแต่อาจจะเป็นคำชมเชยทั้งโดยส่วนตัวหรือการให้สังคมยอมรับโดยการมอบใบประกาศเกียรติคุณ และการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ เป็นต้น

4. การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (developing and enforcing academic standards) มาตรฐานทางวิชาการที่สูงและมีความชัดเจนจะเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความคาดหวัง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และมาตรฐานที่สูงขึ้นนี้ จะแสดงให้เห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นของโรงเรียนในโอกาสต่อไป

5. การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (providing incentives for learning) เช่น การให้รางวัลกับนักเรียน และการให้การยอมรับสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการสูง และนักเรียนมีความสามารถปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานระหว่างห้องเรียน ครูและโรงเรียนในด้านการให้รางวัลเพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

6. การสร้างขวัญกำลังใจแก่หมู่คณะ (works to keep faculty morale height) ขวัญและกำลังใจเป็นสภาพจิตใจที่มีต่อการทำงานขวัญที่ดีในการทำงานเท่ากับเป็นความตั้งใจของบุคคลที่จะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจเพื่อสถานศึกษาที่ตนทำงานอยู่ การสร้างขวัญกำลังใจ มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเพื่อทำให้เกิดความสามัคคี เกิดความร่วมมือ มีความกระตือรือร้นและเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน นอกจากนี้ยังสร้างความเข้าใจอันดี ให้เกิดขึ้นในหมู่คณะมีความซื่อสัตย์ต่อกัน มีความรับผิดชอบต่องาน มีวินัยในตนเองและทำให้เกิดความพึงพอใจ ในการทำงาน

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552, หน้า 38-43) ได้จำแนกบทบาทในการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการ เป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การควบคุมการใช้เวลาในการสอน

องค์ประกอบที่ 2 การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด

องค์ประกอบที่ 3 การจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู

องค์ประกอบที่ 4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ

องค์ประกอบที่ 6 การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

จากความหมายและองค์ประกอบของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการกระตุ้นและพัฒนาในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และส่งผลต่อการดำเนินงานของบุคลากร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในสถานศึกษาของตน มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานวิชาการ มีกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมการเรียนรู้ มีสิ่ง

อำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร เป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอย่าง มีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษายุค 4.0

7. ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี

7.1 ความหมายของการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี

มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ดังนี้

นัตรชัย ไชยมงค์ (2552, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้กับครูและนักเรียนอย่างเพียงพอ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2554: 124) ได้สรุปเอาไว้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การระดมสรรพความรู้ที่มีเหตุผลมาประยุกต์ให้เป็นระบบใหม่และสามารถ

สุมาลี สัจจาวัฒนา (2554, หน้า 45-46) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ปัญหาการจัดการ การเลือกใช้และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการ เรียนร่วมนมีการประสานความร่วมมือให้ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น หน่วยงานและสถาบันอื่น มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการผลิตจัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตลอดจนการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่ครูผลิตและพัฒนาให้สถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครู

สรุป ความหมายของการการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ การจัดสร้างสื่อ สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีจากความรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนจากการสำรวจ วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเลือกใช้และ การประเมินคุณภาพสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี รวมถึงการจัดหาสื่อจากผู้ปกครอง หน่วยงานหรือชุมชนเพื่อใช้จัดการเรียนการสอน

7.2 การพัฒนาด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2554, หน้า 127) ได้เสนอแนวทาง ไว้ว่า สถานศึกษา ต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนของครูบรรลุผลตามที่วางไว้ โดยมีการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพียงพอ และมีความเหมาะสม

กับกิจกรรมการเรียนรู้นั้น และในการผลิตสื่อ หรือการจัดหาสื่อ นั้นควรเน้นจากท้องถิ่นไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีดังนี้

1. สำรวจ และวิเคราะห์ถึงความจำเป็นในการใช้สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

2. ส่งเสริมให้ครูได้ทำการผลิต พัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนรู้

3. จัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

4. ประสานความร่วมมือในกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกความรู้และวิธีการในการผลิตสื่อ พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

5. ประเมินผลการใช้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาสื่อต่อไป จากความหมายและแนวทางในการพัฒนาสื่อ สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้าง พัฒนา และจัดหาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอเพื่อให้ ได้เลือกใช้ ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล มีการผลิต จัดหาและพัฒนาอย่างมีขั้นตอนตั้งแต่การสำรวจวิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริมการผลิตสื่อ การจัดหาสื่อเทคโนโลยี ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ และมีการประเมินคุณภาพสื่อเพื่อให้ได้สื่อ ที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าในยุคการศึกษา 4.0.

8. ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการทางการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบถึงผลการสอน และผลการเรียนของผู้เรียนว่าประสบความสำเร็จและบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงไร เพราะถ้าการวัดผลออกมาไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ผู้สอนสามารถที่จะหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุงใหม่เพื่อให้การวัดผลออกมาตรงกับจุดมุ่งหมาย ที่ได้วางไว้และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ การวัดผลและประเมินผลมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

8.1 ความหมายการวัดผลและประเมินผล

สายใจ ประยูรสุข (2551, หน้า 65) ได้กล่าวถึงความหมายการวัดผลการประเมินผลว่าเป็นการดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดให้หรือไม่ ซึ่งจะต้องใช้ เครื่องมือและวิธีการในการประเมินผลให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เพื่อตัดสินผลการเรียน

สายใจ ประยูรสุข (2551, หน้า 65) ได้กล่าวถึง ความหมายของการวัดผลการประเมินผล หมายถึง การดำเนินการ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียน สามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดให้หรือไม่ ซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือและวิธีการในการประเมินผลให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เพื่อตัดสินผลการเรียน

สุมาลี สัจจาวัฒนา (2554, หน้า 29-30) กล่าวว่า การวัดผลการประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ของการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่มีความหลากหลายเน้นการประเมิน ตามสภาพจริงครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนมีการเทียบโอนความรู้ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ประกอบการอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อตรวจสอบว่าการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

8.2 หลักการการวัดผลและประเมินผล

ศศิธร เวียงวะลัย (2556, หน้า 243-244) ได้กล่าวถึงหลักการวัดผลและประเมินผลการเรียน ไว้ดังนี้

1. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน คือการผลจะเป็นสิ่งตรวจสอบผลจากการสอนของครูว่า นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด
2. เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม การวัดผลครูต้องพยายามเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ อย่างเพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์
3. ระวังความคาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัด เมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใด ต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของครู
4. ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เช่น คะแนนที่เกิดจากการสอนของครูต้องแปลผลให้ถูกต้องสมเหตุสมผลและมีความยุติธรรม

5. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญของการวัดก็คือเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน จึงต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่ามีจุดเด่น-จุดด้อยในเรื่องใดและหาทางปรับปรุงของแต่ละคนให้คุ้มค่า

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการวัดผลประเมินผล คือ

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล เช่น เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ ในการวัดผลและประเมินผล การรายงานผลไปยังผู้เกี่ยวข้อง
2. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นทั้งวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่บริการ
3. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาความรู้ความสามารถที่เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล
4. จัดระบบการสอนให้มีประสิทธิภาพ
5. แจกติดตาม ควบคุม ดูแลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติตามระเบียบ
6. ประเมินผลการดำเนินการ
7. พัฒนาระบบเครื่องมือเทคนิคและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักการวัดผลและประเมินผลทางการเรียน ประกอบด้วย การวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน มีระเบียบการวัดประเมินผลที่ชัดเจน มีการเลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม มีความระมัดระวังเรื่องความคลาดเคลื่อนของการวัด มีการประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินผล และ มีการใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า

8.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 168-169) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในด้านการวัดและการประเมินผลดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เช่น การกำหนดช่วงเวลาในการสอบ ลักษณะข้อสอบ ระยะเวลา เกณฑ์ในการวัดประเมินผล เป็นต้น
2. อำนวยความสะดวกเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในวัดและประเมินผล เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร กระดาษคำตอบ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
3. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การตรวจข้อสอบผ่านเทคโนโลยี การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4. การจัดทำตารางสอบ ห้องสอบและระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ควรจะมีการประเมินผลการศึกษา หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับในครั้งต่อไป

จากความหมาย หลักการและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลที่กล่าวมาเบื้องต้น สรุปได้ว่า การวัดประเมินผล หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผล เป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัยมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดประเมินผล ส่งเสริมครูให้มีความรู้ทางการวัดประเมินผล การจัดทำตารางสอบและระเบียบในการสอบ มีการประเมินผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปราณี นิมิตต์ (2551) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนิงस्ताสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนิงस्ताสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนิงस्ताสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ปฐม ปริญญ์นังกูร (2554, หน้า 3) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านบริหารจัดการหลักสูตรสูงกว่าด้านอื่นๆ และด้านการวัดประเมินผลและวิจัยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วินัย ป้อมคำ (2558, หน้า 217-219) ได้ศึกษา ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 โดยใช้วิธี

กรณีศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูวิชาการ 1 คน ครูผู้สอน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีการจัดทำแผนงาน โครงการด้านวิชาการจัดทำแผนกลยุทธ์และธรรมนูญโรงเรียนเป็นปัจจุบันและมีการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างชัดเจน 2) ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน สถานศึกษามีการวางแผนงาน โครงการและกิจกรรมในการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน; 3) ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดทำแผนงาน โครงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน แต่สถานศึกษาขาดเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ 4) ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ สถานศึกษามีการจัดทำ แผนงาน โครงการงาน กิจกรรมทางวิชาการอย่างชัดเจน มีการจัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละภาคเรียน มีการจัดทำหลักสูตรมีแผนการจัดทำ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีการจัดทำการวัดผลประเมินผล มีการจัดเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน 5) ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา โรงเรียนมีการจัดทำแผนงานโครงการผู้บริหารและครู เข้าอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีการนำผลการวิจัยมาใช้กับนักเรียน

สิริญาพร มุกดา (2558, หน้า 129-130) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยรวมมีระดับปฏิบัติมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการมีหลักปฏิบัติสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านนิเทศตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์การทำงานของโรงเรียน กำหนดตัวชี้วัดได้อย่างชัดเจนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นสำคัญกำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ผู้บริหารกล้าตัดสินใจสั่งการในทุกด้าน มีเป้าหมายแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ชัดเจน แสดงบทบาทและพัฒนาส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการส่งผลให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันก่อให้เกิดความรักความผูกพัน และความภูมิใจในองค์กรของตน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านงานวิชาการของโรงเรียนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

กัลยา สวรงาม (2558, หน้า 88) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเพราะเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนตามภาระงานบริหารงานวิชาการ 12 งาน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การเทียบโอนการเรียนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สุชฎทัย จันทรทรงกลด (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า 1) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ส่วนด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน มีภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นอันดับสุดท้าย 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พองจันทร์ ทองคำ (2558, หน้า 95) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของ

การบริหารการศึกษา โดยจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่ประกอบด้วย งานหลัก คือ งานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการของการบริหารที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชื่อเสียง และความพึงพอใจของทุกฝ่ายเป็นการตอบสนองความสำเร็จของการจัดกิจกรรมทุกด้านที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม และจริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีและมีคุณภาพ

พัชรา สมควร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศในสถานศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยมีแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการ กลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 คือ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ มีการประเมินอย่างเป็นระบบ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ ควรประชุมชี้แจงประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ควรส่งเสริมครูอบรมพัฒนาสื่อนวัตกรรม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ควรพัฒนาความรู้ด้านวิจัย ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ควรให้ความรู้ความเข้าใจแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในแก่ครู

บุญพา พรหมณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครูด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้าน

การส่งเสริมให้มีการพัฒนา วิชาชีพครูด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามประเภทของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าไม่แตกต่างกัน

พรพนทิพย์ เกษเจริญคุณ (2559, หน้า 89-90) ได้ศึกษา ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีปัญหาที่หลากหลายมิติในการดำเนินการ ครูมีหลายหน้าที่ในการทำงานอาจจะมีบางขั้นตอนหรือบางประเด็นที่ไม่ต้องมีการร่วมกันแก้ไขปัญหา ได้แก่ การนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปรับหลักสูตรหลายครั้ง ทำให้การวางแผนต้องมีการปรับตามหลักสูตรแกนกลาง ส่งผลต่อการประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การออกแบบอาจไม่สามารถนำรูปแบบความรู้ทั้ง 2 แบบ มาใช้ร่วมกันอาจเกิดอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่ครูแต่ละคนมีวิธีการตามแบบฉบับของตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนจะพบปัญหาที่แตกต่างกันไปรวมถึงผู้บริหารขาดการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเพื่อติดตาม ปรับปรุง แก้ไข ให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ปัญหาการนิเทศงานวิชาการ ด้านการสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูได้รับการส่งเสริมให้เข้าอบรมการสร้างและการใช้สื่อไม่พอเพียง ทำให้ครูขาดทักษะในการสร้างสื่อขึ้นเองและสื่อการสอนในแต่ละรายวิชามีน้อย รวมทั้งไม่มีการประเมินผลการใช้สื่อเพื่อจะได้นำผลการประเมินมาพัฒนาสื่อที่มีอยู่ ผู้บริหารขาดการส่งเสริมการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบที่หลากหลายและพัฒนาตนเองในลักษณะเครือข่าย การใช้สื่อ ICT ปัญหาการนิเทศงานวิชาการด้านการการวัดผลและประเมินผลโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้เข้าใจการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนอย่างถูกต้องตลอดจนสามารถประเมินผลการทำงานของตนเองได้

สกล คามบุศย์และคณะ (2559, หน้า 264-265) ได้ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่ยอมรับมี 13 องค์ประกอบคือ 1. คุณธรรมจริยธรรม 2. วิสัยทัศน์ 3. ความรู้ 4. การเป็นแบบอย่างที่ดี 5. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 6. การพัฒนาครูและบุคลากร 7. การส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน 8. ความเป็นผู้นำ 9. การจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยี 10. การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 11. การประกันคุณภาพภายใน 12. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และ 13. การนิเทศภายใน พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารชั้นพื้นฐานที่นักวิชาการส่วนใหญ่จะยอมรับสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนและด้านความเป็นผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูบุคลากร ด้านการจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีและด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ผลการศึกษาการรับรู้และการใช้บทบาทผู้นำทางวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมองว่าพวกตนเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนของตน บทบาทนี้มีความสำคัญซับซ้อนและหลากหลาย ผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทหนึ่งในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนรู้ว่าใช้บทบาทภาวะ ผู้บริหารรับรู้ว่าการใช้บทบาทผู้นำทางวิชาการโดยอาศัย การจัดให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การกำกับการสอน และการสร้างสัมพันธภาพ ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอุปสรรค คือ มีเวลาจำกัดในการกำกับดูแลการสอน และไม่มีบุคลากรเพียงพอที่จะมอบหมายงานอื่นที่ไม่ใช่งานการสอน

ศราวุธ ทองอากาศ (2560, หน้า 53-54) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราดมียุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรฐานระดับสากล และส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการพัฒนาการศึกษาสู่อาเซียน ประกอบกับเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้รอบด้าน อีกทั้งในหน่วยงานของภาครัฐให้ความสำคัญกับการบริหาร การศึกษามีการฝึกอบรมให้กับผู้บริหารและบุคลากรเป็นประจำจึงส่งผลให้ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราดโดยรวม และ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อัศนีย์ สุทธิใจ (2560, หน้า 35) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้น งานด้านวิชาการนับเป็นงานที่

มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ การบริหารงาน วิชาการจะประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การ จัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อเป็นการ พัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัด ห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำทาง ด้าน การศึกษา เพราะผู้นำในองค์กรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรทางการศึกษา เพราะผู้นำทางวิชาการหรือผู้บริหารการศึกษา จะบริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแนวทางที่พึง ประสงค์ ดังนั้น ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ องค์กร ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมาย กำกับดูแลให้เป็นไปตาม เป้าหมายขององค์กร และผู้นำจำเป็นต้องติดต่oprสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ การจัดการ เรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหารปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมวิชาการ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

อนุชา คำแดง (2560, หน้า 6-7) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของครูที่มีต่อขวัญ และ กำลังใจในการปฏิบัติงานโรงเรียนสิริรัตนารุ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การที่จะทำให้อุบลลากรใน หน่วยงานปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีแรงจูงใจหรือ ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานราชการทางการศึกษามีจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้าง เจตคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้น และด้วยความ สัมผัสใจหรือมีขวัญกำลังใจในการทำงาน ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในที่สุดจึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าขวัญและกำลังใจของบุคคลเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญที่จะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพและเสริมสร้างให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้มีขวัญ และ กำลังใจที่ดีสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ พึงปรารถนาของทุกองค์การเพราะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการปฏิบัติงานหลายประการ

อมร บุญโญปกรณ์ และปนัดดา อัมสกุล (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติทั้ง 5 มิติ พบว่าทุกมิติอยู่ในระดับมาก โดยการกำหนดพันธกิจของโรงเรียนให้ชัดเจนมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินโครงการสอนและอันดับสุดท้าย คือ การบริหารงานหลักสูตรและการสอนและเมื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร จำแนกตามเพศ และตำแหน่ง พบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนพบว่าครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นภาพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จังหวัดลำปาง จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน

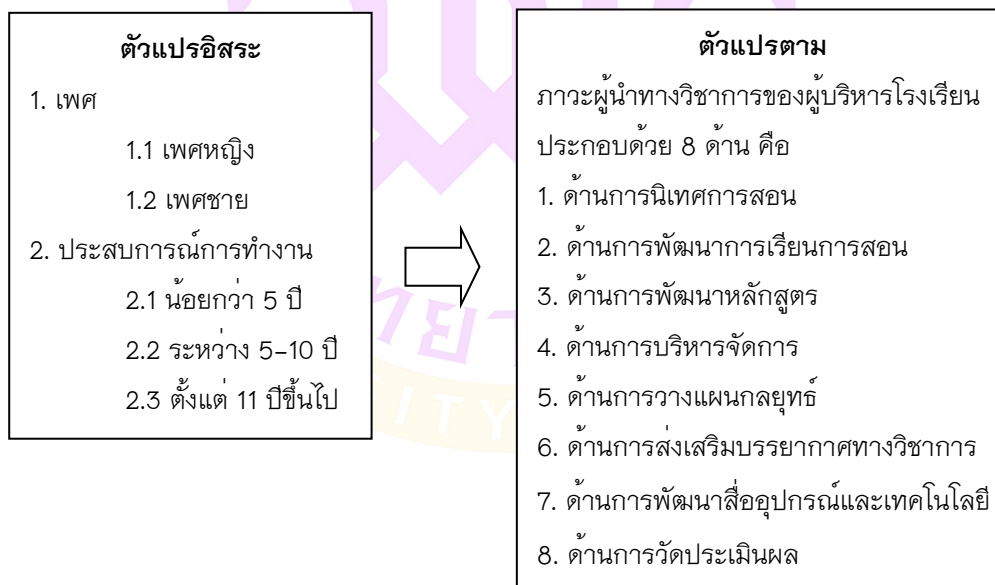
ประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ 2) ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการนิเทศ ผู้บริหารต้องชี้แจง อบรมให้ครูตระหนักในคุณค่าและให้ความรู้เรื่องการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ควรสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้จากบุคลากรที่พัฒนาสมรรถนะทางด้านกรเรียนการสอนให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการสร้างปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง บริบทของท้องถิ่น ความต้องการของผู้เรียน และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารจัดการ ควรมุ่งบริหารจัดการโดยการกระจายอำนาจ เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วเป็นระบบ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ควรมีการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานขององค์กรในอนาคตที่ชัดเจน และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและทันสมัย ด้านการวัดและประเมินผล ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผล กำหนดนโยบายและแผนการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตร

ธิดาพร สร้อยสังวาล (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา บทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง พะเยา จังหวัดพะเยา พบว่า 1) บทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง พะเยา จังหวัดพะเยา โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยดังนี้ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการคิด

สร้างสรรค์และด้านการบริหารความเสี่ยง 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีดังต่อไปนี้ 1. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของ ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อการปรับปรุง และพัฒนาสถานศึกษา 2. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติที่ทันสมัย เพื่อก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคมโลก 3. ด้านการทำงานเป็นทีมและมี ส่วนร่วม ผู้บริหารควรส่งเสริม สร้างแรงจูงใจสำหรับ ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน 4. ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ชุมชน และสร้าง โอกาสให้เกิดความแปลกใหม่ และปรับเปลี่ยนการบริหารให้มีความหลากหลาย 5. ด้านการบริหารความเสี่ยง ทุก กิจกรรม/โครงการควรมีการประเมินผล สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน และ 6. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารควรปรับปรุงแก้ไข ปัญหาความเร็วและความทั่วถึงของ ระบบอินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อทำการศึกษาระบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 168 คน (กองการศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา, 2563, หน้า 3)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp.(608–609) เทียบขนาดประชากรที่ 170 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา	ประชากร ครูผู้สอน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน (คน)
1. โรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล)	35	25
2. โรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำตရွณเวทย์)	40	28
3. โรงเรียนเทศบาล 3 (หลายอิงราษฎร์บำรุง)	39	27
4. โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล)	15	11
5. โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์)	19	13
6. โรงเรียนเทศบาล 6 (ครูบาอินไตรัฐประชาอุทิศ)	20	14
รวม	168	118

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา มี 8 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศการสอน 2) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 6) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 7) ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี 8) ด้านการวัดประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert's type) (จำเรียง ถาวรสิน, 2549, หน้า 84) โดยกำหนดให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดของภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา มี 8 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศการสอน 2) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 6) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 7) ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี 8) ด้านการวัดประเมินผล

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดให้ตรงกับเนื้อหาแล้วนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษาปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

5.2 นายศรัณย์กร พิตร รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล) (กศ.ม.การบริหารการศึกษา)

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร ผู้ช่วยคณบดี วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้อง หรือไม่ มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

6. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ จากผลการวิเคราะห์ข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่า เป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา

7. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนเทศบาลหางดง (ประชาคมสร้างสรรค์) สังกัดเทศบาลตำบลหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.99

9. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 118 ฉบับ
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกระจายแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อให้ธุรการโรงเรียนกระจายแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 118 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 163) มีดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าเอฟ (T-test) และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติพื้นฐานและทดสอบสมมติฐาน

3.1 ร้อยละ (Percentage)

3.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)

3.4 การทดสอบค่าเอฟ (T-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3.5 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ซึ่งมีทั้งหมด 8 ด้าน โดยได้ทำการเก็บข้อมูลกับบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 118 ราย ทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัย และแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนก 8 ด้าน

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกด้วยกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
*	แทน	ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ชาย	28	24.00
2) หญิง	90	76.00
รวม	118	100.00

จากตาราง 2 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 ลำดับรองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) น้อยกว่า 10 ปี	52	44.00
2) 10 – 20 ปี	35	30.00
3) 20 ปีขึ้นไป	31	26.00
รวม	118	100.00

จากตาราง 3 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 10-20 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และลำดับสุดท้ายคือผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร
โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนก 8 ด้าน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดของบุคลากรทางการศึกษาโดยรวม และ
ด้านที่ส่งผลต่อความคิดเห็น

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา 8 ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการนิเทศการสอน	4.09	0.64	มาก
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	4.16	0.65	มาก
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.09	0.65	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.05	0.72	มาก
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.00	0.72	มาก
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.98	0.79	มาก
7. ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี	4.09	0.69	มาก
8. ด้านการวัดประเมินผล	4.04	0.64	มาก
รวม	4.06	0.63	มาก

จากตาราง 4 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดโดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้าน
การพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 4.09$),
ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 4.09$), ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$), ด้านการพัฒนาสื่อ
อุปกรณ์และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.09$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งเสริม
บรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการนิเทศการสอน

ด้านการนิเทศการสอน	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัด		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
	1. ผู้บริหารมีการวางแผน การแนะนำช่วยเหลือ การพัฒนาการนิเทศการสอนเป็นอย่างดี	4.25	
2. ผู้บริหารมีหลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตร	4.17	0.80	มาก
3. ผู้บริหารมีการนิเทศด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	4.06	0.75	มาก
4. ผู้บริหารมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนในการนิเทศให้เหมาะสม	3.92	0.75	มาก
5. ผู้บริหารมีการช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนา คุณภาพสอนของครูในโรงเรียน	4.08	0.80	มาก
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนการ นิเทศ และนำผลการนิเทศมาพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน	4.05	0.75	มาก
รวม	4.09	0.64	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณา
รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ
ผู้บริหารมีการวางแผน การแนะนำช่วยเหลือ การพัฒนาการนิเทศการสอนเป็นอย่างดี
($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีหลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.17$) และข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการนิเทศให้
เหมาะสม ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการพัฒนาการ
เรียนการสอน

ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัด		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.15	0.77	มาก
2. ผู้บริหารมีกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาการเรียนการ สอนอย่างเหมาะสม	4.11	0.82	มาก
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่าง ระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ผู้เรียน	4.19	0.68	มาก
4. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการเรียน การจัด ตารางสอน การจัดการชั้นเรียน การจัดครูเข้า สอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ จัดทำคู่มือ นักเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอน อย่างเหมาะสม	4.27	0.76	มาก
5. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียน การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เหมาะสม	4.08	0.77	มาก
รวม	4.16	0.65	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณา

รายชื่อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดการชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ จัดทำคู่มือนักเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัด		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการบริหารจัดการหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้มั่งคั่งประกอบที่ครบถ้วนโดยหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.23	0.73	มาก
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการเรียนรู้รู้นวัตกรรมเทคโนโลยี และการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหลักสูตร	4.08	0.76	มาก
3. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ	4.02	0.77	มาก
4. ผู้บริหารมีการอาศัยหลักการกระจายอำนาจและความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน	4.02	0.75	มาก
รวม	4.09	0.65	มาก

จากตาราง 7 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับกรอบที่ครบถ้วน โดยหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการเรียนรู้นวัตกรรม เทคโนโลยี และการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.02$) และ ผู้บริหารมีการอาศัยหลักการกระจายอำนาจ และความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ($\bar{X} = 4.02$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารจัดการโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	4.07	0.79	มาก
2. ผู้บริหารมีการจัดองค์กรในโรงเรียนได้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับสายงานที่ปฏิบัติ	4.04	0.79	มาก
3. ผู้บริหารมีการสั่งการ การมอบหมายงาน และการควบคุมงานในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.10	0.77	มาก
4. ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.84	มาก
5. ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนได้อย่างเกิดประโยชน์ คุ่มค่า และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน	4.05	0.81	มาก
รวม	4.05	0.72	มาก

จากตาราง 8 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีการสั่งการ การมอบหมายงานและการควบคุมงานในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารจัดการโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.07$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการวางแผนกลยุทธ์

ด้านการวางแผนกลยุทธ์	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตไว้อย่างชัดเจน	3.98	0.84	มาก
2. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตตามบริบทที่เป็นจริงของโรงเรียน	3.95	0.80	มาก
4. ผู้บริหารมีการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ	3.95	0.89	มาก
5. ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม	4.15	0.75	มาก
6. ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา	4.04	0.83	มาก
รวม	4.00	0.73	มาก

จากตาราง 9 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหาร

มีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนา และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตได้ สอดคล้องกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.94$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการส่งเสริม บรรยายากาศทางวิชาการ

ด้านการส่งเสริมบรรยายากาศทางวิชาการ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริม บรรยายากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4.04	0.78	มาก
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยายากาศทางวิชาการ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.92	0.92	มาก
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยายากาศทางวิชาการ ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในโรงเรียนของตน	4.04	0.91	มาก
4. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและ มาตรฐานวิชาการ มีกิจกรรมทางวิชาการและ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.96	0.91	มาก
5. ผู้บริหารมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย และนำเสนอใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่ บุคลากร	3.95	0.88	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอย่างมีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะ เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	3.98	0.87	มาก
รวม	3.98	0.79	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณา
รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมี 2 ข้อ
คือ ผู้บริหารมีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ
ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$) และผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่
ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในโรงเรียนของตน
($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้
ทำงานอย่างมีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้าง
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริม
บรรยากาศทางวิชาการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อ
 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการพัฒนาสื่อ
 อุปกรณ์และเทคโนโลยี

ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด		ระดับความ ความคิดเห็น
	\bar{x}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้าง พัฒนา สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	4.15	0.78	มาก
2. ผู้บริหารมีการจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ที่มีความหลากหลายเหมาะสมทันสมัย และ เพียงพอเพื่อให้ได้เลือกใช้ในการปฏิบัติงาน การ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล	4.07	0.82	มาก
3. ผู้บริหารมีกระบวนการการผลิต จัดทำ และ พัฒนาสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีอย่างมีขั้นตอน ตั้งแต่การสำรวจวิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริมการ ผลิตสื่อ และการจัดหาสื่อเทคโนโลยี	4.09	0.77	มาก
4. ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ	4.03	0.80	มาก
5. ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพสื่อเพื่อให้ได้สื่อ ที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่าง คุ้มค่า	4.12	0.67	มาก
รวม	4.09	0.69	มาก

จากตาราง 11 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้าง พัฒนา สื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพสื่อเพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.12$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ($\bar{X} = 4.03$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้านการวัดประเมินผล

ด้านการวัดประเมินผล	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผลอย่างชัดเจน	4.14	0.67	มาก
2. ผู้บริหารเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย	3.96	0.79	มาก
3. ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล	3.86	0.77	มาก
4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล	4.05	0.75	มาก
5. ผู้บริหารมีการจัดตารางสอบและระเบียบในการสอบอย่างชัดเจน	4.09	0.76	มาก
6. ผู้บริหารมีการประเมินผลการสอบเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป	4.13	0.76	มาก
รวม	4.04	0.64	มาก

จากตาราง 12 พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผลอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประเมินผลการสอบเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.13$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.86$)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด

ในการวิเคราะห์ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดของบุคลากรทางการศึกษา ใช้การทดสอบ t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว f-Test (One Way Analysis Of Variance)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	เพศชาย		เพศหญิง		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการนิเทศการสอน	4.29	0.61	4.02	0.64	มาก
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	4.30	0.65	4.12	0.65	มาก
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.64	4.02	0.65	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.30	0.76	3.97	0.70	มาก
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.21	0.71	3.94	0.72	มาก
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.24	0.72	3.90	0.80	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	เพศชาย		เพศหญิง		ระดับความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยี	4.21	0.71	4.05	0.69	มาก
8. ด้านการวัดประเมินผล	4.17	0.69	4.00	0.62	มาก
รวม	4.25	0.64	4.00	0.62	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวัดประเมินผล ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนเพศหญิงมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.05$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	เพศชาย		เพศหญิง		F	p.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการนิเทศการสอน	4.29	0.61	4.02	0.64	0.04	0.84
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	4.30	0.65	4.12	0.65	0.22	0.64
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.64	4.02	0.65	0.19	0.66
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.30	0.76	3.97	0.70	1.39	0.24
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.21	0.71	3.94	0.72	0.20	0.65

ตาราง 14 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	เพศชาย		เพศหญิง		F	p.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการ	4.24	0.72	3.90	0.80	0.22	0.64
7. ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และ เทคโนโลยี	4.21	0.71	4.05	0.69	0.22	0.64
8. ด้านการวัดประเมินผล	4.17	0.69	4.00	0.62	0.41	0.52
รวม	4.25	0.64	4.00	0.62	0.06	0.80

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 14 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และพิจารณารายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกประสบการณ์ทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	น้อยกว่า						การแปรผล
	10 ปี		10 – 20 ปี		20 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการนิเทศการสอน	4.00	0.68	4.21	0.48	4.07	0.72	มาก
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	4.13	0.66	4.23	0.52	4.13	0.77	มาก
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.07	0.62	4.17	0.52	4.02	0.84	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	3.94	0.69	4.08	0.68	4.20	0.81	มาก
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	3.89	0.73	4.10	0.62	4.07	0.82	มาก
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการ	3.92	0.84	4.03	0.63	4.04	0.90	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	น้อยกว่า 10 ปี		10 – 20 ปี		20 ปีขึ้นไป		การแปรผล
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	7. ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี	4.06	0.69	4.17	0.58	4.06	
8. ด้านการวัดประเมินผล	3.99	0.58	4.08	0.62	4.07	0.77	มาก
รวม	3.99	0.62	4.13	0.54	4.08	0.75	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.13) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (\bar{X} = 4.07) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (\bar{X} = 3.89) ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.23) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน (\bar{X} = 4.21) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (\bar{X} = 4.03) ประสบการณ์ทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการ (\bar{X} = 4.20) รองลงมาคือด้าน ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.13) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (\bar{X} = 4.02)

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการนิเทศการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.84	2	0.42	1.03	0.36
	ภายในกลุ่ม	46.92	115	0.41		
	รวม	47.76	117			
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	0.13	0.30	0.74
	ภายในกลุ่ม	49.34	115	0.43		
	รวม	49.60	117			
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	0.48	0.62
	ภายในกลุ่ม	49.50	115	0.43		
	รวม	49.92	117			
4. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	1.34	2	0.67	1.29	0.28
	ภายในกลุ่ม	59.73	115	0.52		
	รวม	61.07	117			
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	1.12	2	0.56	1.07	0.35
	ภายในกลุ่ม	60.50	115	0.53		
	รวม	61.62	117			
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	0.32	0.73
	ภายในกลุ่ม	73.50	115	0.64		
	รวม	73.91	117			
7. ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	0.15	0.31	0.73
	ภายในกลุ่ม	55.83	115	0.48		
	รวม	56.13	117			
8. ด้านการวัดประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	0.12	0.29	0.74
	ภายในกลุ่ม	47.78	115	0.41		
	รวม	48.02	117			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.426	2	0.21	0.53	0.59
	ภายในกลุ่ม	46.66	115	0.41		
	รวม	47.09	117			

จากตาราง 16 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน และพิจารณารายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่าง

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการนิเทศการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

1.1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดการชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ จัดทำคู่มือนักเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เหมาะสม

1.1.2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการนิเทศการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผน การแนะนำช่วยเหลือการพัฒนาการนิเทศการสอนเป็นอย่างดี รองลงมา คือ ผู้บริหารมีหลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการนิเทศให้เหมาะสม

1.1.3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารมีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในโรงเรียนของตน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอย่างมีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุดอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ชัดเจน โดยมองเห็นภาพและแนวโน้มในการพัฒนาการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสื่อสารแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนให้แก่ครูและบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างเหมาะสม และสามารถขับเคลื่อนให้โรงเรียนเป็นไปตามกลยุทธ์ที่วางไว้นำสู่การเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยา สวองาม (2558, หน้า 88) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พงษ์จันทร์ ทองคำ (2558, หน้า 95) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ บุญพา พรหมณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นวพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการวางแผน การแนะนำช่วยเหลือ การพัฒนาการนิเทศการสอนเป็นอย่างดี โดยมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สอดคล้องกับ สิริญาพร มุกดา (2558, หน้า 129-130) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัลยา สวยาม (2558, หน้า 88) ได้ ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) พบว่า สภาพการ บริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พัชรา สมควร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ กลุ่มโรงเรียนภูซาง ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบุญพา พรหมณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพรรณทิพย์ เกษเจริญคุณ (2559, หน้า 89-90) ได้ศึกษา ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนกลุ่ม บางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาการ นิเทศงานวิชาการภายในของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับนวพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทาง วิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่าด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารจัดการ หลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับกรอบที่ครบถ้วนโดยหลักสูตรมี ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการส่งเสริมการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหลักสูตร สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ปฐม ปรีพูนถนุงกูร (2554, หน้า 3) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราด เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบริหารจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกัลยา สวยาม (2558, หน้า 88) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพัชรา สมควร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงาน

วิชาการของกลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนภูซาง ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสกล ความบุคัยและคณะ (2559, หน้า 264-265) ได้ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับนพพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

1.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้าง พัฒนา สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีนโยบายการประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ที่มีความหลากหลายเหมาะสมทันสมัย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับกัลยา สวองาม (2558, หน้า 88) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) พบว่า สภาพการบริหารงาน วิชาการ ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพรรณทิพย์ เกษเจริญคุณ (2559, หน้า 89-90) ได้ศึกษาปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของ โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสกล ความบุคัยและคณะ (2559, หน้า 264-265) ได้ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนในการ บริหารจัดการโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน เช่น การสั่งการ การมอบหมายงาน และการควบคุมงาน ในโรงเรียน ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรของโรงเรียนได้อย่างเกิดประโยชน์ คุ่มค่า และ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพองจันทร์ ทองคำ

(2558, หน้า 95) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พัชรา สมควร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนภูซาง ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ บุญพา พรหมณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

1.6 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผลอย่างชัดเจน และมีการประเมินผลการสอบเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป สอดคล้องกับปฐม ปรีปนังกูร (2554, หน้า 3) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับฟองจันทร์ ทองคำ (2558, หน้า 95) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพัชรา สมควร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนภูซาง ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบุญพา พรหมณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพรรณทิพย์ เกษเจริญคุณ (2559, หน้า 89-90) ได้ศึกษา ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุค

การศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.7 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการวางแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม โดยมีแนวทางการพัฒนาหรือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับสิริญาพร มุกดา (2558, หน้า 129-130) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับนพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก

1.8 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีโดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในโรงเรียนของตน สอดคล้องกับปราณี นิมทับ (2551) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนิงงสาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนิงงสาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามเพศที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับสกล ความบุศย์ และคณะ (2559, หน้า 264-265) ได้ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนพร แก้ววิชัย (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนพร แก้ววิชัย (2562,

บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ที่มีเพศแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงภาพของภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านพฤติกรรมกรรมการบริหารงานในโรงเรียน ที่มีการนิเทศการสอน พัฒนาการเรียนการสอนและสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี การบริหารจัดการ การวางแผนกลยุทธ์ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการวัดประเมินผลในการบริหารโรงเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ คำอานไชยสอน (2550, หน้า 93-94) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกศึกษานครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกเพศ และ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับปราณี นิมทับ (2551) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนั้งสตาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา 2 เขต พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนั้งสตาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับปฐม ปรีปนงษ์กูร (2554, หน้า 3) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานราชิวาส เขต2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานราชิวาส เขต2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับบุญพา พรหมณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับอมร บุญญูปกรณ์ และปนัดดา ยิ้มสกุล (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของ ครูและผู้บริหาร จำแนกตามเพศ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดนิเทศการสอนที่หลากหลาย โดยมีการนิเทศการสอนทุกระดับชั้น โดยผู้บริหารจะต้องกำหนดการวางแผนการดำเนินการนิเทศ อย่างชัดเจน มี และมีการติดตามผล

1.2 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสื่อ ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยอาจจะให้ครูในโรงเรียนมีการออกความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน หรืออาจจัดกิจกรรมอบรมเพื่อให้ครูในโรงเรียนเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้นไป

1.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และควรจัดการวิเคราะห์หรือการประเมินหลักสูตรให้ชัดเจน โดยทางผู้บริหารโรงเรียนอาจทำการจัดอบรม สัมมนา ให้แก่คณะครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น

1.4 ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดจัดการอย่างเป็นระบบ ยืดหยุ่น โดยรับฟังความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัด การด้านความสะอาดของอาคารให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการวางแผนให้ออกมาใน รูปแบบเดียวกันทุกระดับการศึกษา เพื่อการเท่าเทียมกัน

1.5 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีกลยุทธ์ที่ชัดเจนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้กับคณะครูรับทราบในแผน และโครงการต่าง ๆ

1.6 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดบรรยากาศ และอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ให้เพียงพอ และควรใช้จิตวิทยาช่วยในการเสริมแรงบวกให้แก่บุคลากร

ในโรงเรียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรมีการจัดกิจกรรมงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านโครงการต่าง ๆ ที่มีการจัดสรรงบประมาณให้

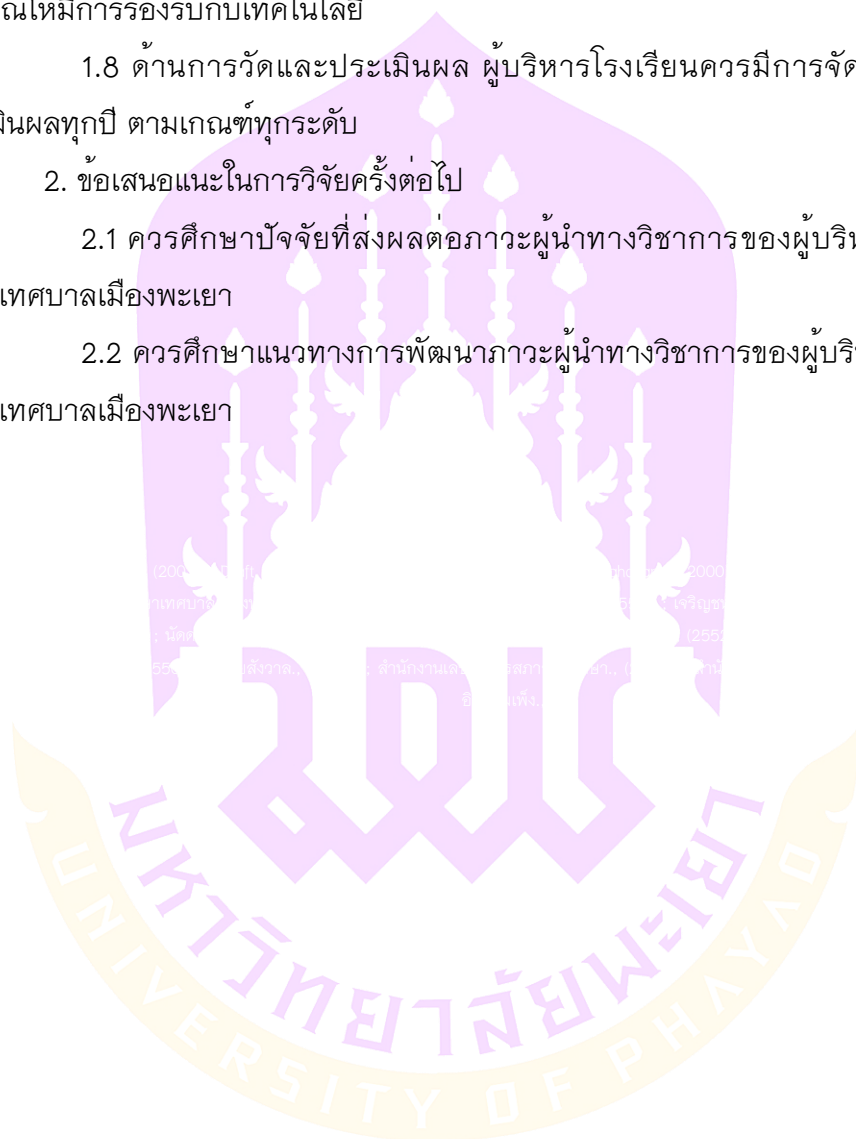
1.7 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีให้ครบทุกห้องเรียน ทางโรงเรียนควรมีการปรับปรุงระบบเน็ต และอุปกรณ์ให้มีการรองรับกับเทคโนโลยี

1.8 ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดอบรม การวัดประเมินผลทุกปี ตามเกณฑ์ทุกระดับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ภาณุทัต. (2555). **ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- กมล ตราชู. (2553). **การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล**. ดุษฎีนิพนธ์ ค.ต., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายใน**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- กองการศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา. (2563). **รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2563**. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.tessabanphayao.go.th/>.
- กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2553). **องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร**. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ต., มหาวิทยาลัยเซ็นต์จอร์จส์, กรุงเทพฯ.
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์. (2548). **การจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบหลากหลาย**. กรุงเทพฯ: อัลฟ่า มิเลินเนี่ยม.
- กวี วงศ์พุฒิ. (2550). **ภาวะผู้นำ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บี.เค.อินเตอร์ปรินซ์.
- กาญจนา ตระกูลบางคล้า. (2548). **ภาวะผู้นำด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม** (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- โกศลภู เปลรินทร์. (2552). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ. (2552). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

- จุฑามาศ อินนามเพ็ง. (2552). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). **ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.** การศึกษาอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณัฐธิดา พรรณงาม. (2554). **ภาวะผู้นำในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธิดาพร สร้อยสังวาล. (2564). **บทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัดเทศบาลเมือง พะเยา จังหวัดพะเยา.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- นงพร แก้ววิชัย. (2562). **การศึกษาคือความเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคการศึกษา 4.0 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายผาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมลำปาง เขต 1.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ปรีฉัตร เล็กตวง. (2555). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พนัส ดวงเอก. (2555). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ลัดดาวรรณ นัตตาเทพ. (2557). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดเมืองพญา จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทย กับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา. (2562). **ข้อมูลสารสนเทศประจำปี 2562.** พะเยา:

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.

- Cavazos, J. M. (1999). **The instructional leadership if high school principals in successfulhispanic majority high schools**. Doctoral Dissertation, Faculty of Graduate School, The University of Texas at Austin, U.S.A.
- Donaldson, G. A. (2001). **Cultivating leadership in school**. NY: Teachers College Press.
- Draft, R. L. (2005). **The leadership experience (3th ed.)**. Mason, Ohio: Thomson South-Western.
- Glickman, C. D. (2007). **Super vision and instructional leadership: A developmental approach (7th ed.)**. Boston: Pearson.
- Halpin, A. W. (2001). **Theory and research in administration**. New York: Macmillan.
- Nahavandi, A. (2000). **The art and science of leadership**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Seyfarth, J. T. (1999). **The principal: New leadership for new challenges**. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชระ จตุพร

สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยพะเยา
วุฒิการศึกษา	กศ.ด.การบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยคณบดี วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
วิทยฐานะ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิชัย ปัญญโรจน์

สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
วุฒิการศึกษา	กศ.ด.บริหารธุรกิจ
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
วิทยฐานะ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์

3. นายศรัณย์กร พิตร

สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทศบาล 4 (ภูมินทร์ราษฎร์นุกูล)
วุฒิการศึกษา	กศ.ม.การบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ	ชำนาญการ

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ขว ๓/๓๒๔/ว ๑๐๑๗

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ตำบลแม่กา อำเภอเมืองฯ
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิชัย ปัญญาโรจน์

ด้วย นายสมเดช ไสสิน นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "การศึกษาภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในหัวข้อ
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบ
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ)
รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต วิทยาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

ฝ่ายวิชาการ

โทร. ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๓๓/๕

โทรสาร ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๙๑

ที่ อว ๓/๓๒๘/ว ๑๐๑๓/

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ตำบลแม่กา อำเภอเมืองฯ
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๓/ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรียน นายศรีณรงค์กร พิตร

ด้วย นายสมเดช ใสสิน นิลิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในหัวข้อ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ)
รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

ฝ่ายวิชาการ

โทร. ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๓๓/๕

โทรสาร ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๙๑

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการศึกษา โทร ๑๓๓/๕

ที่ อว ๓/๓๒๘/๒๓/๓๖

วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร

ด้วย นายสมเดช ไสสิน นิลิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในหัวข้อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ๋า)

รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ข้อคำถามเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ด้าน

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
1. ด้านการนิเทศการสอน						
1	ผู้บริหารมีการวางแผน การแนะนำ ช่วยเหลือ การพัฒนาการนิเทศการสอน เป็นอย่างดี	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีหลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตร	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการนิเทศด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนในการนิเทศให้เหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนา คุณภาพสอนของครูในโรงเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนการ นิเทศ และนำผลการนิเทศมาพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของ ผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน						
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนลงมือ ปฏิบัติจริงตามความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการเรียน การ จัดตารางสอน การจัดการชั้นเรียน การ จัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การ เลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้าน วิชาการ จัดทำคู่มือนักเรียน และการ ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่าง เหมาะสม	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะที่เหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร						
1	ผู้บริหารมีการบริหารจัดการหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้ มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนโดยหลักสูตรมี ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการใช้ภาษา ให้เหมาะสมกับหลักสูตร	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรให้ เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และ สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงอย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการอาศัยหลักการกระจาย อำนาจ และความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
4. ด้านการบริหารจัดการ						
1	ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหาร จัดการโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการจัดองค์กรในโรงเรียนได้ สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับสาย งานที่ปฏิบัติ	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการสั่งการ การมอบหมายงาน และการควบคุมงานในโรงเรียนได้อย่าง เหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการ เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ โรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารจัดการ ทรัพยากรของโรงเรียนได้อย่างเกิด ประโยชน์คุ้มค่า และบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ครบถ้วน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์						
1	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตไว้อย่างชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตตามบริบทที่เป็นจริงของโรงเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตได้สอดคล้องกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ						
1	ผู้บริหารมีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และ ภูมิใจในโรงเรียนของตน	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและ มาตรฐานวิชาการ มีกิจกรรมทาง วิชาการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการ เรียนรู้ให้แก่บุคลากร	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทาง วิชาการเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงาน อย่างมีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับ คณะครูและผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการ เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
7. ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี						
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้าง พัฒนา สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ ในการเรียนการสอน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
2	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสมทันสมัย และเพียงพอเพื่อให้ได้เลือกใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีกระบวนการการผลิต จัดหา และพัฒนาสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างมีขั้นตอนตั้งแต่การสำรวจวิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริมการผลิตสื่อ และการจัดหาสื่อเทคโนโลยี	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพสื่อเพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพและส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า	1	1	1	1	สอดคล้อง
8. ด้านการวัดประเมินผล						
1	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผลอย่างชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดและ ประเมินผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูให้มีความรู้ ทักษะการวัดและประเมินผล	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการจัดตารางสอบและ ระเบียบในการสอบอย่างชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารมีการประเมินผลการสอบเพื่อ เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้ง ต่อไป	1	1	1	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย (Try Out)

ครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลหางดง (ประชาคมสร้างสรรค์) สังกัดเทศบาลตำบลหางดง
จ.เชียงใหม่ จำนวน 30 คน

ที่ อว ๓๓๒๔/ว ๑๐๖๕

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ตำบลแม่กา อำเภอเมืองฯ
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลหางดง (ประชาคมสร้างสรรค์)

ด้วย นายสมเดช ใสสิน นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้าเข้าทดสอบเครื่องมือการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองข้อมูล ในหน่วยงานของท่านเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว
วิทยาลัยการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณ
อย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ้อ)
รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

ฝ่ายวิชาการ
โทร. ๐ ๕๔๔๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๓๓/๕
โทรสาร ๐ ๕๔๔๖ ๖๖๙๑

ภาคผนวก จ ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.994	.994	43

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
161.03	1595.344	39.942	43

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
A1	4.00	.910	30
A2	3.47	.937	30
A3	3.47	.819	30
A4	3.70	.877	30
A5	3.90	1.029	30
A6	3.83	1.053	30
B1	3.97	1.098	30
B2	3.90	1.125	30
B3	3.97	1.033	30
B4	3.57	.898	30
B5	3.80	1.064	30
C1	3.93	1.048	30
C2	3.70	.877	30
C3	3.40	.894	30
C4	3.83	1.053	30
D1	3.93	1.015	30
D2	3.77	1.006	30
D3	3.80	.925	30
D4	3.63	.809	30
D5	3.63	.890	30
E1	3.83	1.117	30
E2	3.63	.964	30
E3	3.77	1.104	30
E4	3.93	1.143	30
E5	3.83	1.117	30
E6	3.93	1.143	30
F1	3.53	.937	30
F2	3.83	1.085	30

F3	3.93	1.172	30
F4	3.57	1.073	30
F5	3.83	1.234	30
F6	3.90	1.155	30
G1	3.80	1.126	30
G2	3.73	1.172	30
G3	3.57	1.040	30
G4	3.90	1.213	30
G5	3.63	.999	30
H1	3.53	.937	30
H2	3.27	.907	30
H3	3.60	1.102	30
H4	3.67	1.155	30
H5	3.67	1.155	30
H6	3.93	1.172	30

ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

ที่ อว ๓/๓๒๘/๑๕๙๐

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ตำบลแมงกา อำเภอมองเงี้ยว
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยา

ด้วย นายสมเดช ไสลิน นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อำนวยรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนในสังกัดของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว วิทยาลัยการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ้า)
รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

ฝ่ายวิชาการ

โทร. ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๓๓/๕

โทรสาร ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๙๑

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารงานของสถานศึกษา โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม ไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และสถานภาพทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามข้อมูลกับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลหางดง (ประชาคมสร้างสรรค์) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาล จำนวน 8 ด้าน

ตอนที่ 3 สอบถามข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

นายสมเดช ไสสิน

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 ชาย
 หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 30 ปี
 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์การทำงาน
 น้อยกว่า 10 ปี
 10 – 20 ปี
 20 ปีขึ้นไป
5. ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่
 ผู้บริหาร
 ครูผู้สอน
 บุคลากรทางการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
จำนวน 8 ด้าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา แบบสอบถามนี้เป็น
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน การแนะนำ ช่วยเหลือ เป็นอย่างดี	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับภาวะผู้นำ 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่า
ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียน โดยการสร้างบรรยากาศภายใน
องค์กร ที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างชัดเจน ในระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ด้าน

ข้อ	ระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านกาณ์นิเทศการสอน						
1	ผู้บริหารมีการวางแผน การแนะนำช่วยเหลือ การพัฒนาการนิเทศการสอนเป็นอย่างดี					
2	ผู้บริหารมีหลักการนิเทศแบบกัลยาณมิตร					
3	ผู้บริหารมีการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
4	ผู้บริหารมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการนิเทศให้เหมาะสม					
5	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาคุณภาพสอนของครูในโรงเรียน					
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศ และนำผลการนิเทศมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน					
ด้านกาณ์พัฒนาการเรียนการสอน						
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
2	ผู้บริหารมีกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม					
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน					
4	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดการชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ จัดทำคู่มือนักเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม					

ข้อ	ระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ที่เหมาะสม					
ด้านการพัฒนาหลักสูตร						
1	ผู้บริหารมีการบริหารจัดการหลักสูตร และการพัฒนา หลักสูตรของโรงเรียนให้มั่งคั่งประกอบที่ครบถ้วนโดย หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน					
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการเรียนรู้นวัตกรรม เทคโนโลยี และ การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหลักสูตร					
3	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของ ชุมชน และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงอย่างมี ประสิทธิภาพ					
4	ผู้บริหารมีการอาศัยหลักการกระจายอำนาจ และความ ร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียน					
ด้านการบริหารจัดการ						
1	ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารจัดการโรงเรียนไว้อย่าง ชัดเจน					
2	ผู้บริหารมีการจัดองค์กรในโรงเรียนได้สอดคล้องและมีความ เหมาะสมกับสายงานที่ปฏิบัติ					
3	ผู้บริหารมีการสั่งการ การมอบหมายงาน และการควบคุม งานในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม					
4	ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการ บริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม					
5	ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน ได้อย่างเกิดประโยชน์ คุ่มค่า และบรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิผลครบถ้วน					

ข้อ	ระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผนกลยุทธ์						
1	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตไว้อย่างชัดเจน					
2	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตตามบริบทที่เป็นจริงของโรงเรียน					
3	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในอนาคตได้สอดคล้องกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม					
4	ผู้บริหารมีการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ					
5	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม					
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ						
1	ผู้บริหารมีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร					
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน และภูมิใจในโรงเรียนของตน					
4	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานวิชาการ มีกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม					
5	ผู้บริหารมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร					
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอย่างมีความสุข สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน					

ข้อ	ระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี						
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากร มีการสร้าง พัฒนา สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน					
2	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสมทันสมัย และเพียงพอเพื่อให้ได้เลือกใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล					
3	ผู้บริหารมีกระบวนการการผลิต จัดทำ และพัฒนาสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีอย่างมีขั้นตอนตั้งแต่การสำรวจ วิเคราะห์ปัญหา ส่งเสริมการผลิตสื่อ และการจัดหาสื่อเทคโนโลยี					
4	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ					
5	ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพสื่อเพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพ และส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า					
ด้านการวัดประเมินผล						
1	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดประเมินผลอย่างชัดเจน					
2	ผู้บริหารเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย					
3	ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล					
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล					
5	ผู้บริหารมีการจัดตารางสอบและระเบียบในการสอบอย่างชัดเจน					
6	ผู้บริหารมีการประเมินผลการสอบเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์สำหรับการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	สมเดช ไสสิน
วัน เดือน ปี เกิด	8 มิถุนายน 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2548, ค.บ. (ฟิลิสิกส์), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	19/1 ซ.1 ถ.ท่ากว๋าน ต.เวียง อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา 56000
ผลงานตีพิมพ์	สมเดช ไสสิน (ผู้บรรยาย). (23-24 เมษายน 2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (PGRC). (หน้า267-280). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

